

**REPUBLIKA SRPSKA
VLADA**

**E
PRIJEDLOG**

**ZAKON
O ZAŠTITI ZDRAVLJA STANOVNIŠTVA OD DUVANSKIH I
OSTALIH PROIZVODA ZA PUŠENJE**

Banja Luka, decembar 2025. godine

**ZAKON
O ZAŠTITI ZDRAVLJA STANOVNIŠTVA OD DUVANSKIH I
OSTALIH PROIZVODA ZA PUŠENJE**

**GLAVA I
OSNOVNE ODREDBE**

Predmet

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se osnivanje Komisije za kontrolu duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje u Republici Srpskoj, mjere i resursi za sprečavanje njihovih štetnih efekata na zdravlje, mjere za zabranu i ograničenje upotrebe duvana, duvanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje, laboratorijsko ispitivanje i izvještavanje, pakovanje i označavanje sastava duvana, duvanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje, zabrana njihovog reklamiranja, promocije i sponzorisanja, sprečavanje pristupa maloljetnih lica tim proizvodima i druge mjere od značaja za zaštitu zdravlja stanovništva od duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje i nadzor nad sprovođenjem ovog zakona.

Definicije

Član 2.

(1) Pojmovi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- 1) duvan je kultivisana biljka vrste *Nicotiana tabacum L* u svim oblicima i stepenima uzgoja i u svim fazama obrade i pakovanja koji ne služi krajnjoj potrošnji (neobrađeni duvan),
- 2) duvan za samostalno motanje – rezani duvan je duvan koji je rezan ili na drugi način usitnjen, iskidan ili presovan u blokove i koji se može upotrebljavati za izradu cigareta koju izrađuju sami potrošači za vlastitu upotrebu,
- 3) duvan za oralnu upotrebu (snus) je svaki duvanski proizvod za oralnu upotrebu, osim onog namijenjenog za šmrkanje ili žvakanje, izrađen u potpunosti ili dijelom od duvana, u obliku praha ili čestica ili u bilo kakvoj kombinaciji tih oblika, posebno one u vrećicama ili u poroznim vrećicama,
- 4) duvan za lulu je duvan koji se može upotrebljavati putem postupka izgaranja i koji je namijenjen isključivo za korišćenje u luli,
- 5) duvan za vodenu lulu je duvanski proizvod koji se može konzumirati putem vodene lule i u smislu ovog zakona smatra se duvanskim proizvodom za pušenje,
- 6) duvan za žvakanje je bezdimni duvanski proizvod posebno namijenjen za žvakanje,
- 7) duvan za šmrkanje (burmut) je bezdimni duvanski proizvod koji se može upotrebljavati putem nosa,
- 8) duvanski proizvodi su proizvodi koji se mogu koristiti, a koji se sastoje, čak i samo djelimično od duvana, koji jeste ili nije genetski modifikovan,
- 9) duvanski proizvod za pušenje je duvanski proizvod, osim bezdimnog duvanskog proizvoda,
- 10) cigareta je smotuljak duvana sa vanjskim omotom od papira koji se konzumira putem postupka izgaranja,

- 11) cigara je smotuljak duvana sa vanjskim omotom od prirodnog duvana, teži od tri grama, a konzumira se postupkom izgaranja,
- 12) cigarilos je manja vrsta cigare najveće težine do tri grama po komadu,
- 13) bezdimni duvanski proizvod je duvanski proizvod koji ne uključuje postupak izgaranja, uključujući duvan za žvakanje, duvan za šmrkanje i duvan za oralnu upotrebu,
- 14) novi duvanski proizvod je duvanski proizvod koji ne pripada ni jednoj od sljedećih kategorija: cigarete, duvan za samostalno motanje, duvan za lule, duvan za vodene lule, cigare, cigarilos, duvan za žvakanje, duvan za šmrkanje ili duvan za oralnu potrošnju, a stavljen je u prodaju nakon stupanja na snagu Direktive 2014/40/EU Evropskog parlamenta i Savjeta,
- 15) grijani duvanski proizvod je novi duvanski proizvod koji se zagrijava kako bi se proizvele emisije koje sadržavaju nikotin i druge hemikalije koje korisnik zatim udiše pomoću elektronskog uređaja za zagrijavanje i koji je, zavisno od njegovih svojstava, bezdimni duvanski proizvod ili duvanski proizvod za pušenje,
- 16) ostali proizvodi za pušenje su proizvodi sa nikotinom ili bez nikotina, koji se ne sastoje od duvana, ali koji po drugim kriterijumima odgovaraju duvanskim proizvodima, uključujući biljni proizvod za pušenje odnosno zagrijavanje, elektronsku cigaretu sa nikotinom i bez nikotina, posudu za ponovno punjenje sa nikotinom i bez nikotina, nikotinske vrećice i ostale njima srodne proizvode, uključujući i uređaje za upotrebu ostalih proizvoda za pušenja,
- 17) biljni proizvod za pušenje, odnosno zagrijavanje je proizvod na bazi trava, voća i drugih biljaka koji ne sadrži duvan, koji se upotrebljava sagorijevanjem, odnosno zagrijavanjem,
- 18) vodena lula (nargila, hokaah, šiša) je naprava za pušenje kod koje dim prolazi kroz posudu sa vodom i hladi se prije udisanja kroz savitljivo crijevo,
- 19) elektronska cigareta je proizvod koji se može koristiti za konzumiranje pare koja sadrži nikotin, putem usnika, ili bilo koje komponente proizvoda, uključujući uložak, rezervoar i uređaj bez uloška ili rezervoara, a može biti za jednokratnu upotrebu ili se može puniti pomoću posude za punjenje i rezervoara,
- 20) elektronska cigareta bez nikotina je proizvod koji se može koristiti za konzumiranje pare koja ne sadrži nikotin, putem usnika, ili bilo koje komponente proizvoda, uključujući uložak, rezervoar i uređaj bez uloška ili rezervoara,
- 21) posuda za ponovno punjenje je posuda koja sadrži tečnost sa nikotinom i koristi se za ponovno punjenje elektronske cigarete,
- 22) posuda za ponovno punjenje bez nikotina je ambalaža koja sadrži tečnost bez nikotina i koristi se za punjenje elektronskih cigareta,
- 23) elektronski uređaj za zagrijavanje duvanskih proizvoda je svaki uređaj koji se koristi za konzumaciju grijanog duvanskog proizvoda,
- 24) nikotinske vrećice su proizvodi koji ne sadrže duvan i služe za jednokratnu upotrebu, sadrže nikotin ili jedinjenja nikotina i druge sastojke upakovane u vrećice ili porozne vrećice i isključivo su namijenjeni za oralnu upotrebu,
- 25) pušenje je radnja koja označava upotrebu duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje, bez obzira na to da li je duvanski dim ispušten na aktivan ili pasivan način, sagorijevanjem ili zagrijavanjem, ili se otpuštaju materije emisijom, upotrebom bezdimnih duvanskih i ostalih proizvoda,
- 26) duvanski dim je dim koji se oslobađa iz zapaljenog duvanskog proizvoda za pušenje i dim koji se oslobađa iz pluća prilikom pušenja,
- 27) katran je suvi, bezvodni, beznikotinski kondenzat dima,
- 28) nikotin je glavni alkaloid duvana,

- 29) emisija podrazumijeva materije koje se otpuštaju (oslobađaju) prilikom namjenske upotrebe duvana, duvanskih i ostalih proizvoda namijenjenih za pušenje, kao što su materije iz duvanskog dima ili materije koje se otpuštaju u procesu upotrebe bezdimnih duvanskih i ostalih proizvoda,
- 30) stvaranje zavisnosti je farmakološka sposobnost supstance da izazove zavisnost, stanje koje utiče na sposobnost pojedinca da kontroliše svoje ponašanje, davanjem osjećaja nagrade i/ili olakšanja od apstinencijalnih simptoma,
- 31) sastojak je duvan, aditiv, kao i svaka materija ili element prisutan u finalnom duvanskom proizvodu i ostalom proizvodu za pušenje uključujući papir, filter, tintu, kapsule i ljepilo,
- 32) aditiv je materija, osim duvana, koja je dodana duvanskom proizvodu, jediničnom ili bilo kakvom vanjskom pakovanju,
- 33) aromatična supstanca je aditiv koji dodaje miris i/ili ukus,
- 34) karakteristična (svojstvena) aroma je aroma, odnosno miris ili ukus, osim duvanskog koji proizlazi iz dodatka jednog ili kombinacije više aditiva, uključujući aromu voća, začina, bilja, alkohola, slatkiša, mentola ili vanile, kao i drugih ukusa ili mirisa prisutnih prije ili tokom konzumacije duvanskog proizvoda,
- 35) maksimalna vrijednost ili maksimalna vrijednost emisije je najveći sadržaj ili emisija supstance u duvanskom proizvodu, uključujući nulu, i mjeri se u miligramima,
- 36) toksičnost je stepen do kojeg materija može uzrokovati štetne učinke u ljudskom organizmu, uključujući efekte koji nastaju tokom vremena, obično nakon višestruke ili kontinuirane konzumacije ili izloženosti,
- 37) jedinično pakovanje je najmanje samostalno pakovanje proizvoda obuhvaćenih ovim zakonom koje se stavlja u prodaju,
- 38) vanjsko pakovanje je bilo koje pakovanje u kojem su duvanski proizvodi ili ostali proizvodi za pušenje stavljeni u prodaju i koje obuhvata jednu ili više zapakovanih jedinica, pri čemu se prozirni omoti ne smatraju vanjskim pakovanjem,
- 39) zdravstveno upozorenje je upozorenje koje ukazuje na štetna dejstva proizvoda po život i zdravlje ljudi ili na druge štetne posljedice njegove upotrebe, a obuhvata: tekstualna upozorenja, kombinovana zdravstvena upozorenja, opšta upozorenja i informativne poruke, u skladu sa ovim zakonom,
- 40) kombinovano zdravstveno upozorenje je zdravstveno upozorenje koje se sastoji od kombinacije teksta upozorenja i fotografije ili ilustracija koje mu pripadaju,
- 41) reklamiranje i promocija duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje i uređaja za konzumaciju grijanog duvanskog proizvoda je svaki oblik komercijalne komunikacije s ciljem direktnog ili indirektnog efekta davanja publiciteta ili drugog načina promovisanja duvanskih proizvoda, te obuhvata i reklamiranje drugih proizvoda ako oni svojim izgledom, logotipom i namjenom podstiču upotrebu duvana, duvanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje, kao i isticanje naziva proizvođača duvanskih proizvoda, prikazivanje javnih ličnosti (političkih, kulturnih, sportskih, muzičkih i drugih) uživo, putem televizije, fotografija i drugih sredstava informisanja ako se u njihovoj pozadini ili blizini nalazi duvan i duvanski proizvodi,
- 42) direktna promocija duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje i uređaja za konzumaciju grijanog duvanskog proizvoda je nuđenje i davanje bonusa, premija, popusta na kupovinu, prava na učešće u bilo kojoj igri, takmičenju ili događaju koji se direktno ili indirektno odnosi na duvan, duvanske i ostale proizvode za pušenje, te promocija pojedinačnog pakovanja duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje na prodajnim mjestima na način da su ti proizvodi istaknuti na posebnim svijetlećim podlogama i u svijetlećim okvirima sa naznakom logotipa proizvođača duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje,

- 43) indirektna promocija duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje i uređaja za konzumaciju grijanog duvanskog proizvoda je organizacija događaja na kojima se ističu naziv, logotip ili druge vizuelne karakteristike koje podsjećaju na pojedine duvanske i ostale proizvode za pušenje, prikazivanje logotipa i drugih znakova za označavanje tih proizvoda na predmetima koji u smislu ovog zakona nisu duvanski i ostali proizvodi za pušenje i besplatna ponuda ili druga ponuda duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje,
- 44) direktno ili indirektno sponzorisanje je svaki oblik javnog ili privatnog doprinosa u novcu, robi ili uslugama bilo kom događaju, aktivnosti, instituciji, ustanovi, organizaciji ili pojedincu, sa ciljem direktne ili indirektno promocije duvana, duvanskog ili ostalih proizvoda za pušenje i uređaja za konzumaciju grijanog duvanskog proizvoda,
- 45) javni zatvoreni prostor je svaki prostor koji ima krov ili tavanicu (pokretnu ili nepokretnu) i potpuno zatvoreno više od polovine površine pripadajućih strana, koji je javno dostupan i namijenjen individualnom ili zajedničkom korišćenju bez obzira na pravo vlasništva ili pravo pristupa,
- 46) mjesto rada (radni prostor) je svaki prostor koji služi za obavljanje poslova i može biti natkriven, polunatkriven, u potpunosti ili djelimično ograđen, bez obzira na vrstu materijala od kog je sagrađen, kao i svaki povezani i drugi pripadajući javni zatvoreni prostor (hodnici, liftovi, stepenice, zajednički prostori, toaleti i sl.),
- 47) maloprodajni objekat označava svaki objekat u kojem se duvanski proizvodi stavljaju u prodaju, uključujući i one od strane fizičkog lica.
- (2) Gramatički izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu za označavanje muškog ili ženskog roda podrazumijevaju oba pola.

GLAVA II ZAŠTITA STANOVNIŠTVA OD IZLAGANJA DUVANSKOM DIMU

Komisija za kontrolu duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje u Republici Srpskoj i mjere za sprečavanje štetnih efekata upotrebe duvana, duvanskih i ostalih proizvoda

Član 3.

(1) Vlada Republike Srpske (u daljem tekstu: Vlada) rješenjem imenuje Komisiju za kontrolu duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje u Republici Srpskoj (u daljem tekstu: Komisija).

(2) Komisiju iz stava 1. ovog člana čini 10 članova, uključujući i predsjednika Komisije koji se imenuju na prijedlog:

- 1) Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite (u daljem tekstu: Ministarstvo),
- 2) Ministarstva prosvjete i kulture,
- 3) Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede,
- 4) Ministarstva trgovine i turizma,
- 5) Ministarstva privrede i preduzetništva,
- 6) Ministarstva finansija,
- 7) Ministarstva unutrašnjih poslova,
- 8) privrednog sektora,
- 9) Javne zdravstvene ustanove Institut za javno zdravstvo (u daljem tekstu: Institut) i
- 10) Republičke uprave za inspeksijske poslove.

(3) Mandat članova Komisije traje pet godina, a isti članovi Komisije mogu biti ponovo birani u naredni saziv.

(4) Komisija, radi sprovođenja sveobuhvatne društvene brige za zaštitu zdravlja stanovništva od štetnih efekata, obavlja sljedeće poslove:

- 1) prati realizaciju planskih dokumenata,
- 2) vrši analizu i objavu podataka u skladu sa ovim zakonom,
- 3) u saradnji sa Institutom prati učestalost pušenja, te priprema izvještaje o učestalosti pušenja i rezultatima promotivnih i preventivnih programa,
- 4) u saradnji sa nadležnim javnim institucijama i ustanovama sprovodi aktivnosti čiji je cilj smanjenje ponude i potražnje duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje i programe odvikavanja od pušenja,
- 5) u saradnji sa nadležnim organima izrađuje publikaciju čiji je cilj promocija zdravog načina života,
- 6) u saradnji sa nadležnim organima donosi program odvikavanja od pušenja,
- 7) saraduje sa međunarodnim organizacijama koje prate problematiku kontrole duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje,
- 8) saraduje sa nadležnim organima i udruženjima građana,
- 9) podnosi godišnji izvještaj o radu za prošlu godinu Vladi, najkasnije do 30. septembra tekuće godine,
- 10) obavlja i ostale poslove iz oblasti zaštite zdravlja stanovništva od duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje, u skladu sa ovim zakonom.

(5) Komisija za svoj rad odgovara Vladi.

(6) Komisija donosi Poslovnik o radu.

(7) Administrativne poslove za Komisiju obavlja Institut.

(8) Članu Komisije iz stava 1. ovog člana pripada naknada koja se isplaćuje dva puta godišnje iz budžeta Republike Srpske, koja ne može da bude veća od polovine prosječne neto plate u Republici Srpskoj (u daljem tekstu: Republika) za prethodnu godinu i koja se utvrđuje rješenjem o imenovanju Komisije.

Proizvođač i uvoznik

Član 4.

(1) — Proizvođač je preduzetnik ili pravno lice koje proizvodi, doraduje, prerađuje ili sastavlja od više proizvoda novi proizvod radi prodaje.

(2) Uvoznik duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje je preduzetnik ili pravno lice koje duvan, duvanske i ostale proizvode za pušenje uvozi u Bosnu i Hercegovinu i prodaje u Republici, u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast trgovine.

(3) Naručilac reklamiranja, promovisanja i sponzorisavanja je proizvođač, odnosno uvoznik duvana, duvanskog i ostalih proizvoda za pušenje, kao i lica koja djeluju u njihovo ime ili za njihov račun.

(4) Industrijom duvana smatraju se proizvođači, uvoznici i trgovci na veliko duvanom, duvanskim i ostalim proizvodima za pušenje, kao i lica koja djeluju u njihovo ime ili za njihov račun u poslovima koji imaju veze sa proizvodnjom, uvozom i prodajom duvana.

Zabrana pušenja u zatvorenim javnim prostorima

Član 5.

Zabranjeno je pušenje duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje u sljedećim zatvorenim javnim prostorima:

- 1) zajednički prostori u stambenim zgradama,
- 2) svi prostori u objektima u kojima su smještene javne institucije, ustanove i preduzeća,
- 3) svi prostori u objektima u kojima se obavlja privredna i druga djelatnost,

4) svi prostori u objektima u kojima se obavljaju djelatnosti iz oblasti zdravstva i socijalne zaštite,

5) svi prostori u objektima u kojima se obavljaju djelatnosti vaspitanja i obrazovanja, sporta i rekreacije, kulture, umjetnosti i nauke,

6) svi prostori u objektima u kojima se obavljaju djelatnosti ugostiteljstva i prostori iz oblasti igara na sreću,

7) svi prostori u objektima u kojima se obavljaju djelatnosti turizma, prodajni objekti u kojima se obavlja djelatnost trgovine, javni toaleti, javne garaže,

8) prostori za sajmove i izložbe,

9) vozila javnog prevoza, u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast saobraćaja i službena vozila,

10) prostori vjerskog, političkog i građanskog okupljanja, dvorane i druge prostorije u kojima se vrše javna okupljanja, javne priredbe i drugi javni skupovi, kulturne i sportske manifestacije, takmičenja, rekreativne ili zabavne aktivnosti.

Obezbjeđenje sprovođenja zabrane pušenja

Član 6.

(1) Pravno lice, preduzetnik i fizičko lice koji su korisnici prostora u kojem je zabranjeno pušenje (u daljem tekstu: korisnik prostora) obavezni su da obezbijede sprovođenje zabrane pušenja iz člana 5. ovog zakona.

(2) U zatvorenim prostorima u kojima je zabranjeno pušenje moraju biti vidno postavljene oznake o zabrani pušenja, koje se sastoje od grafičkog znaka zabrane pušenja i riječima: „Zabranjeno pušenje“.

(3) U zatvorenim prostorima u kojima je zabranjeno pušenje nije dozvoljeno postavljanje pepeljara ili drugih posuda koje mogu služiti za odlaganje pepela.

(4) U slučaju da fizičko lice ne poštuje zabranu pušenja, ovlašćeno lice (poslodavac, upravnik, konobar, recepcionar ili drugo ovlašćeno lice od strane korisnika zatvorenog prostora u kojem je zabranjeno pušenje) obavezan je da to lice opomene, uskrati mu uslugu i obavijesti da je u obavezi da obavijesti komunalnu policiju.

(5) Ukoliko fizičko lice nakon izrečene opomene i uskraćivanja usluge na zahtjev korisnika zatvorenog prostora ne napusti prostor, korisnik prostora iz člana 5. t. 1), 6), 7) i 8) ovog zakona će obavijestiti komunalnu policiju.

(6) Ukoliko se u jednom objektu obavlja više od jedne registrovane djelatnosti, svaka djelatnost mora da ispuni propisane uslove koji se odnose na sprovođenje zabrane pušenja iz člana 5. ovog zakona.

Izuzeci od zabrane pušenja u zatvorenim javnim prostorima

Član 7.

(1) Licima sa smetnjama u mentalnom zdravlju može se dozvoliti pušenje u posebnim prostorijama namijenjenim za pušenje, u zdravstvenim ustanovama na sekundarnom i tercijarnom nivou zdravstvene zaštite iz oblasti psihijatrije i forenzičke psihijatrije i licima koja su korisnici palijativne njege, u skladu sa ovim zakonom.

(2) U kazneno-popravnim ustanovama pušenje se licima lišenim slobode može dozvoliti samo u prostoriji namijenjenoj za pušenje, u skladu sa ovim zakonom.

(3) Pušenje može biti dozvoljeno u sobama u ugostiteljskom objektu za smještaj vrste hotel, o čemu u takvim sobama mora biti istaknuta oznaka o dozvoli pušenja i koje čine manje od 50% ukupnog broja soba.

(4) Prostorija, odnosno prostor namijenjen za pušenje iz st. 1, 2. i 3. ovog člana je namjenski zatvoreni prostor, sa posebnom ventilacijom kojom se u potpunosti obezbjeđuje

zaštita nepušača od izloženosti duvanskom dimu i emisijama, te u potpunosti fizički odvojen od drugih zatvorenih prostora objekta.

(5) U prostorijama i prostorima za pušenje iz st. 1, 2. i 3. ovog člana moraju biti postavljena jasno vidljiva upozorenja koja se sastoje od grafičkog znaka dozvole pušenja i teksta koji glasi: „Prostor za pušenje. Pušenje je štetno za vaše zdravlje”.

(6) Ministar zdravlja i socijalne zaštite (u daljem tekstu: ministar) donosi Pravilnik o uslovima koji se odnose na prostor i opremu za određivanje prostorije namijenjene za pušenje i prostora u kojem je dozvoljeno pušenje.

GLAVA III LABORATORIJSKO ISPITIVANJE, SASTOJCI, EMISIJE I IZVJEŠTAVANJE

Laboratorijsko ispitivanje cigareta

Član 8.

(1) Zabranjena je prodaja cigareta koje imaju maksimalni nivo emisije ili sadrže više od:

- 1) jedan miligram nikotina po cigareti,
- 2) deset miligrama katrana po cigareti,
- 3) deset miligrama ugljen-monoksida po cigareti.

(2) Cigareta koja se prodaje na teritoriji Republike podliježe obaveznom laboratorijskom ispitivanju emisije katrana, nikotina i ugljen-monoksida.

(3) Laboratorijsko ispitivanje iz stava 2. ovog člana vrši se u nadležnoj laboratoriji Instituta.

(4) Laboratorijsko ispitivanje iz stava 2. ovog člana vrši se prilikom svakog prvog stavljanja u prodaju cigarete i najmanje jednom godišnje za sve vrste cigareta.

(5) Laboratorijsko ispitivanje katrana, nikotina i ugljen-monoksida obavlja laboratorija iz stava 2. ovog člana, u skladu sa ISO standardom:

- 1) za katran ISO standard 4387,
- 2) za nikotin ISO standard 10315,
- 3) za ugljen-monoksid ISO standard 8454.

(6) Tačnost mjerenja za katran, nikotin i ugljen-monoksid određuje se u skladu sa ISO standardom 8243.

(7) Proizvođač ili uvoznik cigareta snosi troškove laboratorijskog ispitivanja cigareta pri stavljanju u prodaju tih proizvoda na teritoriji Republike i troškove obaveznog godišnjeg laboratorijskog ispitivanja radi provjere količine katrana, nikotina i ugljen-monoksida u cigaretama.

(8) Proizvođač ili uvoznik cigareta obavezan je podnositi Komisiji obavještenje o promjeni sastava cigareta koje namjerava da prodaje na teritoriji Republike.

(9) Komisija i zdravstveni inspektor ovlašćeni su da od proizvođača ili uvoznika cigareta, o njihovom trošku, traže i dodatna laboratorijska ispitivanja radi utvrđivanja i ocjene prisustva ili emisije drugih sastojaka koji nisu obuhvaćeni stavom 1. ovog člana, a čije se korišćenje zabranjuje ovim zakonom.

Sastojci

Član 9.

(1) Zabranjeno je stavljanje u prodaju cigareta, duvana za samostalno motanje sa karakterističnom aromom.

(2) U proizvodnji duvanskih proizvoda, aditivi koji su neophodni za proizvodnju duvanskih proizvoda, kao što je šećer mogu se koristiti za zamjenu šećera izgubljenog u procesu, osim ako ovi aditivi ne čine proizvod proizvodom sa karakterističnom aromom i ne povećavaju značajno ili mjerljivo zavisnost ili karcinogena, mutagena ili reproduktivno toksična svojstva (u daljem tekstu: CMR svojstva) duvanskog proizvoda.

(3) Proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda dužni su izvještavati Institut o dodatnim aditivima sadržanim u cigaretama i duvanu za motanje koji su uključeni u prioritetnu listu aditiva za koje se sprovode sveobuhvatne studije kako bi utvrdili, za svaki aditiv, da li:

1) doprinosi toksičnosti ili zavisnosti dotičnog proizvoda i da li značajno ili mjerljivo povećava toksičnost ili zavisnost dotičnog proizvoda,

2) izaziva karakterističnu aromu,

3) ulakšava udisanje ili povećava unos nikotina, ili

4) izaziva stvaranje supstanci koje imaju toksična svojstva, zavisna, kancerogena, mutagena ili reproduktivna toksična svojstva (CMR svojstva) i u kojim količinama, i da li to značajno ili mjerljivo podstiče CMR svojstva dotičnog proizvoda.

5) Studije moraju sadržati namjenjenu upotrebu dotičnog proizvoda i provjeriti emisije koje nastaju sagorijevanjem proizvoda koji sadrži dotični aditiv, kao i provjeru interakcije aditiva sa drugim sastojcima sadržanim u predmetnim proizvodima, te ukoliko koriste isti aditiv u svojim duvanskim proizvodima mogu sprovesti zajedničku studiju.

(4) Zabranjena je prodaja duvanskih proizvoda koji sadrže sljedeće aditive:

1) vitamine i druge aditive koji stvaraju utisak da duvanski proizvod koristi zdravlju ili da je manje opasan za zdravlje,

2) kofein, taurin i druge aditive i stimulanse koji se povezuju sa energijom i vitalnošću,

3) aditive koji imaju bojiva svojstva za emisije,

4) aditive koji olakšavaju udisanje ili unos nikotina kod duvanskih proizvoda za pušenje,

5) aditive koji imaju CMR svojstva u nezapaljenom stanju.

(5) Zabranjeno je stavljanje u prodaju cigareta, duvana za samostalno motanje i grijanog duvanskog proizvoda koji sadrže arome u bilo kojem od svojih sastavnih dijelova, kao što su filteri, papiri, pakovanja, kapsule, ili sadrže bilo kakva tehnička obilježja koja omogućavaju izmjenu mirisa ili ukusa duvanskog proizvoda ili jačine dima, pri čemu filteri, papiri i kapsule ne smiju da sadrže duvan ili nikotin.

(6) Zabranjeno je stavljanje u prodaju duvanskih proizvoda koji, na osnovu naučnih saznanja, sadrže aditive u količinama koje značajno ili mjerljivo povećavaju toksični ili zavisni efekat ili pojačavaju CMR svojstva tokom upotrebe duvanskog proizvoda.

(7) U skladu sa svojim programom rada, Institut sprovodi procjene da li određeni duvanski proizvod u prodaji sadrži zabranjene aditive ili aromatične supstance i da li duvanski proizvod sadrži aditive u količinama koje značajno ili mjerljivo povećavaju toksični ili zavisni efekat ili pojačavaju CMR svojstva tokom upotrebe duvanskog proizvoda.

(8) Duvan, duvanski i ostali proizvodi za pušenje, kao i pribor za pušenje, moraju zadovoljavati i uslove određene propisima o bezbjednosti predmeta široke potrošnje.

Dostavljanje podataka o duvanskim proizvodima

Član 10.

(1) Proizvođači i uvoznici duvanskih proizvoda su obavezni najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu, Komisiji dostaviti potpun i tačan izvještaj sa spiskom svih sastojaka i emisija, njihovih količina po vrsti i tipu koji se koriste u proizvodnji duvanskih proizvoda, a ona dostavlja nadležnoj laboratoriji Instituta za analizu.

(2) Spisak iz stava 1. ovog člana dostavlja se u elektronskom obliku i obavezno sadrži obrazloženje za uključivanje sastojaka u duvanskim proizvodima i kategoriju sastojaka.

(3) Uz spisak iz stava 1. ovog člana prilažu se i toksikološki podaci od proizvođača ili uvoznika, za sastojke duvanskih proizvoda u zapaljenom i nezapaljenom stanju, pozivajući se na njihove efekte po zdravlje i osobine koje uzrokuju zavisnost.

(4) Spisak svih sastojaka po količini, vrsti i tipu dostavlja se za svaki duvanski proizvod koji iz proizvodnje izlazi kao samostalan duvanski proizvod namijenjen prodaji, kao i za svaki duvanski proizvod koji se uveze za prodaju u Republici.

(5) Komisija jednom godišnje informiše javnost o podacima iz st. 1, 2. i 3. ovog člana i te podatke objavljuje na internet stranici Instituta, uz obavezu zaštite podataka koji predstavljaju poslovnu tajnu.

Obavještenje o novim duvanskim proizvodima

Član 11.

(1) Proizvođači i uvoznici novih duvanskih i novih ostalih proizvoda za pušenje su obavezni da podnesu obavještenje Komisiji o svim novim proizvodima koje namjeravaju staviti u prodaju na teritoriji Republike.

(2) Obavještenje iz stava 1. ovog člana se podnosi u elektronskom obliku najmanje šest mjeseci prije namjeravanog stavljanja u prodaju i sadrži:

1) detaljan opis novog duvanskog proizvoda,

2) uputstvo za njegovu upotrebu,

3) podatke o sastojcima i emisijama, u skladu sa članom 10. ovog zakona,

4) dostupne naučne studije o toksičnosti, stvaranju zavisnosti i privlačnosti novog duvanskog proizvoda, posebno s obzirom na njegove sastojke i emisije,

5) dostupne naučne studije, njihove sažetke i istraživanje tržišta o preferencijama različitih potrošačkih grupa, uključujući mlade i trenutne pušače,

6) druge dostupne i relevantne podatke, uključujući analizu rizika/koristi od proizvoda, njegova očekivana dejstva na prestanak upotrebe duvana, očekivana dejstva na početak upotrebe duvana i predviđena shvatanja potrošača o proizvodu.

(3) Proizvođači i uvoznici novih duvanskih i novih ostalih proizvoda za pušenje obavezni su o svim novim ili ažuriranim informacijama o studijama, istraživanjima i drugim informacijama iz stava 2. ovog člana obavijestiti Komisiju.

(4) Komisija i zdravstveni inspektor u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje oblast inspekcije ovlašćeni su da od proizvođača i uvoznika novih duvanskih i novih ostalih proizvoda za pušenje traže da obave dodatna laboratorijska ispitivanja ili dostave i druge dodatne podatke u vezi sa novim proizvodom o njihovom trošku.

(5) Proizvođači i uvoznici novih duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje koji se prodaju na teritoriji Republike obavezni su da ispune uslove propisane ovim zakonom.

Prodaja elektronskih cigareta

Član 12.

(1) Proizvođači i uvoznici elektronskih cigareta, elektronskih cigareta bez nikotina, posuda za ponovno punjenje i posuda za ponovno punjenje bez nikotina su obavezni, najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu, Komisiji dostaviti potpun i tačan izvještaj o svim elektronskim cigaretama, elektronskim cigaretama bez nikotina, posudama za ponovno punjenje i posudama za ponovno punjenje bez nikotina koje se prodaju u Republici.

(2) Proizvođači i uvoznici elektronskih cigareta, elektronskih cigareta bez nikotina, posuda za ponovno punjenje i posuda za ponovno punjenje bez nikotina podnose obavještenje Komisiji o svim takvim proizvodima, kao i o svim izmjenama takvih proizvoda, koje

namjeravaju da stave u prodaju na teritoriji Republike.

(3) Obavještenje iz stava 2. ovog člana se podnosi u elektronskom obliku najmanje šest mjeseci prije namjeravanog stavljanja u prodaju i sadrži:

- 1) naziv i kontakt podatke proizvođača, odgovornog lica, odnosno uvoznika,
- 2) spisak svih sastojaka sadržanih u proizvodu i emisija koje nastaju korišćenjem proizvoda, po robnoj marki i tipu, uključujući i njihove količine,
- 3) toksikološke podatke u vezi sa sastojcima i emisijama tog proizvoda, kad nisu i kad jesu zagrijani, a koji se naročito odnose na njihova dejstva na zdravlje potrošača kad se udišu, uzimajući u obzir i sva dejstva stvaranja zavisnosti,
- 4) opis sastavnih dijelova proizvoda i gdje je to primjenjivo, mehanizma za otvaranje i punjenje elektronske cigarete ili posude za punjenje,
- 5) informacije o dozi i unosu nikotina prilikom upotrebe u uobičajenim ili razumno predvidivim uslovima,
- 6) opis postupka proizvodnje i izjavu da postupak proizvodnje obezbjeđuje ispunjenost uslova iz ovog zakona,
- 7) izjavu da proizvođač ili uvoznik snose punu odgovornost za količinu i bezbjednost proizvoda kod prodaje i korišćenja u uobičajenim okolnostima ili razumno predvidivim uslovima.

Uslovi za prodaju elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje

Član 13.

(1) Proizvođači i uvoznici elektronskih cigareta, elektronskih cigareta bez nikotina, posuda za ponovno punjenje i posuda za ponovno punjenje bez nikotina moraju da obezbijede da:

- 1) tečnost koja sadrži nikotin ili tečnost bez nikotina stavlja se u prodaju samo u namjenskim posudama za ponovno punjenje zapremine ne veće od 10 ml, u potrošnim elektronskim cigaretama, elektronskim cigaretama bez nikotina ili u ulošcima za jednokratnu upotrebu sa nikotinom ili bez nikotina, pri čemu zapremina uložaka ili rezervoara ne prelaze zapreminu od 2 ml,
- 2) tečnost koja sadrži nikotin sadrži najviše 20 mg/ml nikotina,
- 3) tečnost koja sadrži nikotin ili tečnost bez nikotina ne sadrži aditive navedene u članu 9. stav 4. ovog zakona,
- 4) u proizvodnji tečnosti sa nikotinom ili tečnosti bez nikotina koriste se samo sastojci visoke čistoće, a oni koji nisu navedeni među sastojcima iz člana 12. stava 3. tačke 2) ovog zakona smiju biti prisutni samo u tragovima, ako ih prilikom proizvodnje tehnički nije moguće izbjeći,
- 5) osim nikotina, u tečnosti se koriste samo sastojci koji ne predstavljaju rizik za ljudsko zdravlje u zagrijanom ili nezagrijanom obliku,
- 6) elektronske cigarete ravnomjerno oslobađaju nikotin kada se koriste u skladu sa uputstvom proizvođača,
- 7) ne mogu ih koristiti djeca, zaštićene su od neovlašćenog otvaranja, lomljenja i curenja, te imaju mehanizam koji obezbjeđuje punjenje bez curenja.

(2) Laboratorija Instituta ovlašćena za ispitivanje bezbjednosti predmeta opšte upotrebe provjerava ispunjenost uslova iz stava 1. ovog člana, u skladu sa zakonom.

(3) U skladu sa stavom 2. ovog člana, laboratorija prati bezbjednost proizvoda na teritoriji Republike, vrši prijem, obradu i analizu svih neophodnih podataka, te vrši mjerenje emisija iz duvanskih i ostalih proizvoda.

(4) Laboratorijsko ispitivanje proizvoda iz stava 1. ovog člana podrazumijeva mjerenje sadržaja nikotina, propilenglikola i glicerola u e-tečnostima prema ISO standardu 20 714, prije svakog stavljanja u prodaju u Republici i najmanje jednom godišnje.

(5) Laboratorija Instituta naplaćuje proizvođačima i uvoznicima naknade za prijem, čuvanje, rukovanje, analizu i objavljivanje podataka dostavljenih u skladu sa ovim članom.

(6) Za svaku izmjenu proizvoda navedenih u stavu 1. ovog člana Komisiji se podnosi novo obavještenje.

(7) Komisija i zdravstveni inspektor ovlašćeni su da zatraže i dodatne informacije od proizvođača ili uvoznika, o njihovom trošku, u vezi sa bezbjednošću i aspektima kvaliteta ili bilo kojeg drugog štetnog dejstva elektronske cigarete i posude za ponovno punjenje.

Uslovi za prodaju biljnih proizvoda za pušenje, odnosno zagrijavanje

Član 14.

(1) Proizvođači i uvoznici biljnih proizvoda za pušenje, odnosno zagrijavanje su obavezni da dostave Komisiji potpun i tačan spisak svih sastojaka i njihovih količina po robnoj marki i vrsti, koji se koriste u proizvodnji takvih proizvoda.

(2) Podaci koji se zahtijevaju u skladu sa stavom 1. ovog člana podnose se šest mjeseci prije stavljanja u prodaju novog ili izmijenjenog biljnog proizvoda za pušenje, odnosno zagrijavanje.

(3) Komisija i zdravstveni inspektor, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje oblast inspekcija, ovlašćeni su da zatraže i dodatne informacije od proizvođača ili uvoznika biljnog proizvoda za pušenje, odnosno zagrijavanje o njihovom trošku.

(4) Ministar donosi Pravilnik o sadržaju i načinu izvještavanja u vezi sa duvanskim proizvodima, ostalim i novim proizvodima za pušenje iz čl. 9, 10, 11, 12, 13. i 14. ovog zakona.

GLAVA IV

PAKOVANJE I OZNAČAVANJE

Izgled i sadržaj na jediničnim pakovanjima

Član 15.

(1) Jedinično pakovanje cigareta mora da sadrži najmanje 20 cigareta.

(2) Jedinično pakovanje duvana za samostalno motanje mora da sadrži najmanje 30 grama duvana.

(3) Svako jedinično pakovanje duvanskog proizvoda koje se nalazi u prodaji u Republici mora da sadrži sljedeće podatke:

- 1) naziv i adresu proizvođača i uvoznika,
- 2) broj jedinica u jediničnim pakovanjima duvanskih proizvoda,
- 3) naziv i adresu onoga ko vrši pakovanje, u slučajevima kada proizvođači nisu izvršili sami pakovanje.

(4) Označavanje duvana i duvanskih proizvoda vrši proizvođač, odnosno uvoznik duvanskih proizvoda.

Zdravstvena upozorenja

Član 16.

(1) Svako jedinično i vanjsko pakovanje duvanskog proizvoda obavezno sadrži zdravstvena upozorenja na jezicima u službenoj upotrebi u Republici.

(2) Zdravstvena upozorenja iz stava 1. ovog člana mogu biti: tekstualna upozorenja, opšta upozorenja, kombinovana upozorenja i informativne poruke.

(3) Kombinovano zdravstveno upozorenje iz stava 2. ovog člana sastoji se od

kombinacije teksta upozorenja i fotografije ili ilustracija koje mu pripadaju.

(4) Na jediničnim pakovanjima duvanskih proizvoda, osim cigareta i duvana za samostalno motanje u vrećicama, zdravstvena upozorenja se mogu pričvrstiti naljepnicama, pod uslovom da se ne mogu ukloniti.

(5) Ministar donosi Pravilnik o sadržaju i načinu označavanja duvanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje.

Označavanje bezdimnih duvanskih proizvoda

Član 17.

(1) Svako jedinično pakovanje i sva vanjska pakovanja bezdimnog duvanskog proizvoda sadrže sljedeće zdravstveno upozorenje: „Ovaj duvanski proizvod šteti Vašem zdravlju i stvara zavisnost.”

(2) Zdravstveno upozorenje iz stava 1. ovog člana:

- 1) nalazi se na dvije najveće površine jediničnog pakovanja i svih vanjskih pakovanja,
- 2) pokriva 35% površine jediničnog pakovanja i svih vanjskih pakovanja.

Označavanje pakovanja elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje

Član 18.

(1) Uz svako jedinično pakovanje elektronske cigarete, elektronske cigarete bez nikotina, posude za ponovno punjenje i posude za ponovno punjenje bez nikotina obavezno se prilažu sljedeća uputstva i upozorenja:

- 1) uputstvo za korišćenje i čuvanje proizvoda, uključujući i obavještenje da se upotreba proizvoda ne preporučuje mladim osobama i nepušačima,
- 2) kontraindikacije za upotrebu proizvoda,
- 3) upozorenje za rizične grupe stanovništva,
- 4) podatke o mogućim štetnim dejstvima proizvoda,
- 5) podatke o stvaranju zavisnosti i toksičnosti,
- 6) kontakt proizvođača ili uvoznika i odgovornog lica.

(2) Svako jedinično i vanjsko pakovanje elektronske cigarete, elektronske cigarete bez nikotina, posude za ponovno punjenje i posude za ponovno punjenje bez nikotina sadrži:

1) spisak svih sastojaka uključenih u proizvod u opadajućem redoslijedu po masi, te podatak o sadržaju nikotina u proizvodu i oslobađanje po dozi, serijski broj i preporuku da se proizvod čuva van domašaja djece,

2) podatak o sadržaju nikotina i dodanim aromama,

3) jedno od sljedećih zdravstvenih upozorenja: „Ovaj proizvod sadrži nikotin koji izaziva snažnu zavisnost. Ne preporučuje se za upotrebu nepušačima.” ili „Ovaj proizvod sadrži nikotin koji izaziva snažnu zavisnost.”

(3) Zdravstvena upozorenja iz stava 2. tačke 3) ovog člana se nalaze na dve najveće površine jediničnog pakovanja i svih vanjskih pakovanja i pokrivaju 35% površine jediničnog pakovanja i svih vanjskih pakovanja.

(4) Komisija može od proizvođača, odnosno uvoznika, zatražiti i dodatne informacije o bezbjednosti i aspektima kontrole ili o bilo kakvim štetnim efektima elektronskih cigareta i posuda za ponovno punjenje.

Označavanje biljnih proizvoda za pušenje, odnosno zagrijavanje

Član 19.

(1) Svako jedinično i vanjsko pakovanje biljnog proizvoda za pušenje obavezno sadrži sljedeće zdravstveno upozorenje: „Pušenje ovog proizvoda škodi Vašem zdravlju.”

(2) Zdravstveno upozorenje iz stava 1. ovog člana:

- 1) nalazi se na prednjoj i zadnjoj površini jediničnog pakovanja i svih vanjskih pakovanja,
- 2) pokriva 35% pripadajuće površine jediničnog pakovanja i svih vanjskih pakovanja.

Predstavljanje proizvoda

Član 20.

(1) Pojedinačno i vanjsko pakovanje, kao ni sam duvanski proizvod ne smije da sadrži obilježja koja:

- 1) promovišu duvanski proizvod ili podstiču na njegovu upotrebu stvaranjem pogrešnog utiska o njegovim osobinama, efektima na zdravlje, rizicima ili emisijama, niti podatke o sadržaju nikotina, katrana i ugljen-monoksida,
- 2) sugerišu da je određeni duvanski proizvod:
 1. manje štetan od drugih proizvoda za pušenje,
 2. sa smanjenim efektom štetnih sastojaka duvanskog dima,
 3. vitalizirajući, energetski, ozdravljujući, podmlađujući ili da ima prirodne ili organske osobine,
 4. takav da ima druge koristi za zdravlje ili da promoviše savremene životne stilove,
- 3) upućuju na ukus, miris, bilo kakve arome ili druge aditive ili njihovu odsutnost,
- 4) svojim oblikom ili dizajnom liče na hranu ili kozmetički proizvod,
- 5) sugerišu da određeni duvanski proizvod ima poboljšanu biorazgradivost ili druge prednosti za životnu sredinu.

(2) Zabranjeno je korišćenje termina: „light“, „super light“, „ultra light“, „slim“, „full flavour“, „extra“, „ultra“ i drugih pojmova na jediničnim i vanjskim pakovanjima duvanskih proizvoda za pušenje koji ukazuju da je duvanski proizvod manje štetan od drugih proizvoda za pušenje ili da vodi poboljšanju zdravlja.

(3) Jedinična i vanjska pakovanja ne smiju sadržavati, niti sugerisati ekonomske prednosti, uključivanjem štampanih kupona, ponuda za popuste, upućivanja na besplatnu distribuciju, ponuda „dva za jedan“ ili druge slične ponude.

(4) Zabrane iz st. 1, 2. i 3. ovog člana uključuju: tekstove, simbole, imena, zaštitne znakove, figurativne oznake i druge simbole ili oznake, ali nisu ograničeni na njih.

GLAVA V

ZABRANA REKLAMIRANJA, PROMOCIJE I SPONZORISANJA DUVANA, DUVANSKIH I OSTALIH PROIZVODA ZA PUŠENJE

Zabrana reklamiranja i promocije

Član 21.

(1) Zabranjen je svaki oblik reklamiranja, direktno i indirektno promovisanje i sponzorisanje i druge slične aktivnosti, koje se odnose na duvan, duvanske i ostale proizvode za pušenje i uređaja za konzumaciju grijanog duvanskog proizvoda, uključujući i proizvode za koje se tvrdi da pomažu kod odvikavanja od pušenja.

(2) Zabranjeno je svako isticanje naziva i logotipa proizvođača i proizvoda iz stava 1. ovog člana kroz svijetleće reklame, stalke za prodaju, letke, okvire, kataloge i ostale promotivne materijale i poruke na svim prodajnim mjestima.

(3) Zabranjeno je reklamiranje proizvoda koji se ne smatraju proizvodom iz stava 1. ovog člana, a koji svojim oblikom, nazivom ili namjenom neposredno podstiču ili omogućavaju potrošnju tih proizvoda, te svako drugo reklamiranje koje oblikom, nazivom ili namjenom podstiče potrošnju proizvoda iz stava 1. ovog člana.

(4) Zabranjeno je poklanjanje duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje i uređaja za konzumaciju grijanog duvanskog proizvoda od strane proizvođača, uvoznika ili trgovca.

(5) Zabranjeno je nuđenje ili davanje bonusa, premija, popusta na kupovinu, prava na učešće u bilo kojoj igri, lutriji, takmičenju ili događaju koji se direktno ili indirektno odnosi na duvanske i ostale proizvode za pušenje i uređaje za konzumaciju grijanog duvanskog proizvoda.

(6) Zabranjeno je pušenje duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje prilikom javnih nastupa, objavljivanje fotografija lica sa cigaretom u štampanim medijima i prikazivanje osoba koje puše na televiziji i drugim elektronskim medijima, sa izuzetkom filmskog i serijskog programa i umjetničkih djela.

(7) Zabranjeno je reklamiranje duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje i uređaja za konzumaciju grijanog duvanskog proizvoda putem interneta.

(8) Pod reklamiranjem u smislu ovog zakona ne podrazumijeva se objavljivanje podataka o kvalitetu i drugim svojstvima proizvoda iz stava 1. ovog člana u stručnim knjigama, časopisima i drugim stručnim izdanjima koja su namijenjena posebno za proizvođače i uvoznike ovih proizvoda, na način da su zapakovani u neprovidni materijal zatvoren s obje strane.

Zabrana sponzorisnja

Član 22.

(1) Zabranjeno je sponzorisanje programa u pisanim medijima, elektronskim medijima i putem drugih sredstava komunikacija od strane industrije duvana.

(2) Zabranjeno je sponzorisanje događaja ili aktivnosti grupa ili pojedinaca, s ciljem ili mogućim dejstvom direktne ili indirektno promocije duvana, duvanskog proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje i uređaja za konzumaciju grijanog duvanskog proizvoda, upotrebe duvana, duvanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje i uređaja za konzumaciju grijanog duvanskog proizvoda, te pružanje finansijske ili druge pomoći od strane industrije duvana događajima ili aktivnostima, pojedincima ili grupama kao što su:

- 1) sportski ili umjetnički događaji,
- 2) individualni sportisti ili timovi,
- 3) individualni umjetnici ili umjetničke grupe,
- 4) nevladine organizacije i druge organizacije civilnog društva,
- 5) političari ili političke stranke.

GLAVA VI

OGRANIČENJA PRODAJE DUVANA, DUVANSKIH I OSTALIH PROIZVODA ZA PUŠENJE

Mjesto prodaje duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje

Član 23.

(1) Zabranjeno je instalirati, postavljati ili koristiti automate za prodaju duvana, duvanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje i uređaja za konzumaciju grijanog duvanskog proizvoda na javnim mjestima.

(2) Zabranjeno je prodavati duvan, duvanske proizvode i ostale proizvode za pušenje i uređaje za konzumaciju grijanog duvanskog proizvoda na pokretnom stolu, stalku ili sličnom improvizovanom objektu, putem automata, sa polica supermarketa, samoposluga i drugih trgovinskih objekata u kojim kupci mogu slobodno uzeti robu.

(3) Duvan, duvanski proizvodi i ostali proizvodi za pušenje i uređaji za konzumaciju grijanog duvanskog proizvoda u prodajnom objektu ne smiju biti direktno vidno izloženi.

(4) Duvan, duvanski proizvodi i ostali proizvodi za pušenje i uređaji za konzumaciju grijanog duvanskog proizvoda u prodajnom objektu se izlažu na način da su postavljeni iza pulta na posebnim policama/ormarima ili kod blagajne u samouslužnim prodajnim objektima u jednobojnoj kutiji sa mogućnosti zatvaranja.

(5) Upoznavanje sa proizvodom na mjestu prodaje iz stava 4. ovog člana se ne smatra reklamiranjem u smislu člana 21. stav 1. ovog zakona.

(6) Zabranjena je prodaja duvana, duvanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje i uređaja za konzumaciju grijanog duvanskog proizvoda putem interneta.

(7) Zabranjena je prodaja duvana, duvanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje i uređaja za konzumaciju grijanog duvanskog proizvoda u trgovinskim objektima i u ugostiteljskim objektima koji se nalaze u prostoru koji funkcionalno pripada zdravstvenoj, vaspitno-obrazovnoj, visokoškolskoj, sportsko-rekreativnoj ustanovi i ustanovi kulture.

Zabrana prodaje duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje

Član 24.

(1) Zabranjeno je prodavati cigarete u rinfuzi, pojedinačno ili u pakovanju koje sadrži manje od 20 komada cigareta.

(2) Zabranjena je prodaja duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje izvan originalnog pakovanja proizvođača.

(3) Proizvodi iz stava 2. ovog člana se prodaju samo u zatvorenom pakovanju.

(4) Zabranjeno je prodavati druge proizvode u kombinaciji sa duvanom ili duvanskim proizvodima i ostalim proizvodima za pušenje.

(5) Duvan, duvanski proizvodi i ostali proizvodi za pušenje ne mogu se nuditi u razmjenju, prodaju ili poklon, u aranžmanu u kojem su kombinovani ili vizuelno nisu odvojeni od ostalih proizvoda.

(6) Zabranjena je prodaja proizvoda koji nisu duvanski ali imaju:

1) naziv ili logo proizvođača duvana, duvanskog proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje,

2) naziv bilo koje vrste duvana, duvanskog proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje,

3) znaka raspoznavanja koji direktno ili indirektno ukazuje na duvan, duvanski ili ostali proizvod za pušenje,

4) amblem ili sličan znak koji asocira na duvan, duvanski proizvod i ostale proizvode za pušenje.

(7) Zabranjena je prodaja duvana za oralnu upotrebu.

(8) Zabranjena je prodaja nikotinskih vrećica koje sadrže više od 17 mg nikotina.

(9) Ministar donosi Pravilnik o obliku i sadržaju oznaka o zabrani prodaje i zabrani pušenja iz čl. 23. i 24. ovog člana ovog zakona.

(10) U posebno opravdanim slučajevima, radi zaštite zdravlja stanovništva, ministar, na prijedlog Instituta, donosi Naredbu o privremenoj zabrani prodaje posebno štetnog duvanskog ili ostalog proizvoda za pušenje.

Zabrana prodaje maloljetnim licima

Član 25.

(1) Zabranjeno je prodavati i poklanjati duvan, duvanske proizvode i ostale proizvode za pušenje i uređaje za konzumaciju grijanog duvanskog proizvoda licima mlađim od 18 godina.

(2) Zabranjeno je angažovanje lica mlađih od 18 godina da prodaju ili poklanjaju duvan, duvanske proizvode i ostale proizvode za pušenje i uređaje za konzumaciju grijanog duvanskog proizvoda.

(3) Na svim prodajnim mjestima na kojima se prodaju duvan, duvanski proizvodi i ostali proizvodi za pušenje i uređaji za konzumaciju grijanog duvanskog proizvoda mora biti vidno postavljena oznaka o zabrani prodaje duvana, duvanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje licima mlađim od 18 godina koja se sastoji od grafičkog znaka zabrane prodaje i teksta: „Zabranjena prodaja duvana, duvanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje licima mlađim od 18 godina“, a oznaka mora biti istaknuta na vidljivom mjestu.

(4) Prodavac će od lica za koje smatra da je mlađe od 18 godina obavezno zatražiti da odgovarajućom ispravom dokaže punoljetnost, a ako lice to odbije, prodavac je obavezan uskratiti prodaju proizvoda iz stava 1. ovog člana.

(5) Zabranjena je prodaja slatkiša, igraćaka i drugih proizvoda namijenjenih djeci, a koji oblikom ili izgledom podsjećaju na duvan, duvanski proizvod ili ostali proizvod za pušenje.

GLAVA VII

OBRAZOVANJE I OBAVJEŠTAVANJE

Aktivnosti u vaspitno-obrazovnim ustanovama

Član 26.

(1) U okviru nastavnih planova i programa koje sprovode vaspitno-obrazovne ustanove neophodno je da budu zastupljene teme iz oblasti prevencije upotrebe duvana, duvanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje.

(2) Vaspitno-obrazovne ustanove dužne su da na vidnom mjestu istaknu postere ili druge vizuelno informativno-edukativne materijale koji sadrže tekst ili slike koji ukazuju da je upotreba duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje licima mlađim od 18 godina zabranjena i na štetnost upotrebe duvana, duvanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje.

(3) Poster i moraju biti jasno vidljivi tako da bi djeca ili učenici u normalnim okolnostima vidjela bar jedan od njih najmanje jednom dnevno.

(4) Predavači, profesori i ostalo osoblje koje prema svojoj profesiji rade sa maloljetnicima obavezni su da prijave svako kršenje člana 25. st. 1. i 2. ovog zakona nadležnom inspektor.

Jačanje javne svijesti i informisanje

Član 27.

Zdravstveno-vaspitni programi o štetnosti upotrebe duvana, duvanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje koji se emituju na javnom RTV servisu obavezno se pripremaju u saradnji sa zdravstvenim, vaspitno-obrazovnim i drugim ustanovama i institucijama.

Odnos između javnih institucija i industrije duvana

Član 28.

(1) Javne institucije, ustanove i preduzeća ne primaju dobrovoljni doprinos bilo koje vrste, finansijski ili drugi, od predstavnika industrije duvana, izuzev ukoliko taj doprinos ne proizlazi iz određene zakonske obaveze.

(2) Zabranjeno je licu koje je zaposleno u javnoj instituciji, ustanovi ili preduzeću primanje dobrovoljnog finansijskog ili bilo kojeg drugog doprinosa, odnosno sticanja

privilegije od predstavnika industrije duvana, kao i stupanje u bilo kakav ugovorni odnos sa industrijom duvana i njenim predstavnicima.

(3) Zabranjeno je da politička partija ili njen kandidat, putem političke kampanje, primi dobrovoljni finansijski ili poklon bilo koje druge vrste od predstavnika industrije duvana.

(4) Javne institucije, ustanove i preduzeća neće pružati privilegije fizičkom ili pravnom licu koje se bavi prodajom na veliko ili malo u vezi sa bilo kojom fazom uvoza ili prodaje duvana, duvanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje, izuzev ukoliko ta podrška ne proizlazi iz određene zakonske obaveze.

GLAVA VIII

NADZOR NAD SPROVOĐENJEM ZAKONA

Organi nadzora nad sprovođenjem zakona

Član 29.

(1) Upravni nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši Ministarstvo.

(2) Inspeksijski nadzor nad sprovođenjem odredaba ovog zakona vrši Republička uprava za inspeksijske poslove i posebne organizacione jedinice za obavljanje inspeksijskih poslova u gradskoj, odnosno opštinskoj upravi jedinica lokalne samouprave putem tržišnog inspektora, zdravstvenog inspektora, saobraćajnog inspektora, prosvjetnog inspektora i inspektora rada.

(3) Komunalno-inspeksijski nadzor nad primjenom ovog zakona vrši komunalna policija.

(4) Nadzor nad primjenom odredaba zabrane pušenja u prostorima vjerskog, političkog i građanskog okupljanja, dvoranama i drugim prostorijama u kojima se vrše javna okupljanja, javne priredbe i drugi javni skupovi, kulturne i sportske manifestacije, takmičenja, rekreativne ili zabavne aktivnosti sprovode policijski službenici ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove.

Nadležnosti organa nadzora nad primjenom zakona

Član 30.

(1) Komunalna policija obavlja nadzor nad primjenom odredaba zabrane pušenja u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje komunalna policija:

1) u zajedničkim prostorima u stambenim zgradama (član 5. tačka 1),

2) u prostorima u kojima se obavljaju djelatnosti ugostiteljstva i prostori iz oblasti igara na sreću (član 5. tačka 6),

3) u prostorima u kojima se obavljaju djelatnosti turizma, prodajni objekti u kojima se obavlja djelatnost trgovine, javni toaleti, javne garaže (član 5. tačka 7),

4) u prostorima za sajmove, izložbe (član 5. tačka 8).

(2) Inspekcija rada obavlja nadzor nad primjenom zabrane pušenja na radnim mjestima iz člana 5. t. 2) i 3) ovog zakona.

(3) Zdravstvena inspekcija obavlja nadzor nad uvozom duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje i obavlja nadzor nad primjenom člana 5. tačka 4) ovog zakona.

(4) Prosvjetna inspekcija obavlja nadzor nad primjenom odredaba člana 5. tačka 5) i člana 26. ovog zakona.

(5) Saobraćajna inspekcija obavlja nadzor nad primjenom odredaba zabrane pušenja u vozilima javnog prevoza iz član 5. tačka 9) ovog zakona, u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast saobraćaja.

(6) Policija obavlja nadzor nad primjenom odredaba zabrane pušenja u prostorima vjerskog, političkog i građanskog okupljanja, dvoranama i drugim prostorijama u kojima se vrše javna okupljanja, javne priredbe i drugi javni skupovi, kulturne i sportske manifestacije, takmičenja, rekreativne ili zabavne aktivnosti iz člana 5. tačka 10) ovog zakona.

(7) Tržišna inspekcija obavlja nadzor nad primjenom odredaba čl. 21, 22, 23, 24. i 25. ovog zakona.

Ovlašćenja organa nadzora nad primjenom zakona

Član 31.

(1) U obavljanju nadzora iz člana 30. ovog zakona inspektor je, pored ovlašćenja propisanih zakonom kojim se uređuje oblast inspekcija, ovlašćen da:

- 1) zabrani pušenje duvana, duvanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje u zatvorenom javnom prostoru (član 5),
- 2) naloži postavljanje oznaka o zabrani pušenja u zatvorenom javnom prostoru, u skladu sa odredbama ovog zakona (član 6. stav 2),
- 3) naloži uklanjanje pepeljara i drugih posuda namijenjenih za odlaganje pepela u javnom zatvorenom prostoru na kojem je po ovom zakonu pušenje zabranjeno (član 6. stav 3),
- 4) zabrani određivanje posebne prostorije za pušenje suprotno ovom zakonu i Pravilniku o uslovima za određivanje posebne prostorije za pušenje (član 7),
- 5) zabrani uvoz duvana, duvanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje, koji ne ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom i podzakonskim aktima donesenim na osnovu njega i naredi da se pošiljka vrati pošiljaocu, odnosno uništi ako se ne može vratiti pošiljaocu (čl. 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20. i 24),
- 6) zabrani proizvodnju i prodaju i naredi uništavanje duvana, duvanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje čiji sastav, pakovanje, oznake i prateći dokumenti ne odgovaraju zahtjevima propisanim ovim zakonom i podzakonskim aktima donesenim na osnovu ovog zakona, o trošku lica kod kojeg su zatečeni (čl. 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20. i 24),
- 7) naloži laboratorijsko ispitivanje duvana, duvanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje u skladu sa ovim zakonom (čl. 8. i 9),
- 8) proizvođaču i uvozniku duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje naloži dostavljanje propisanih obavještenja i izvještaja (čl. 8, 9, 10, 11, 12, 13. i 14),
- 9) zabrani reklamiranje, promociju, sponzorisanje, poklanjanje i druge slične aktivnosti koje se odnose na duvan, duvanske proizvode i ostale proizvode za pušenje i uređaje za konzumaciju grijanog duvanskog proizvoda (čl. 21. i 22),
- 10) zabrani postavljanje automata i prodaju duvana, duvanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje iz automata (član 23. stav 1),
- 11) zabrani prodaju duvana, duvanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje i uređaja za konzumaciju grijanog duvanskog proizvoda putem interneta, u objektima i dvorištima zdravstvenih i vaspitno-obrazovnih i visokoškolskih ustanova, objektima i dvorištima za sport, rekreaciju i kulturu, na pokretnom stolu, stalku ili sličnom improvizovanom objektu i drugim nedozvoljenim mjestima (član 23. st. 2, 3, 4, 5, 6. i 7),
- 12) zabrani prodaju duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje koji nisu u originalnom i zatvorenom pakovanju (član 24. st. 2. i 3),
- 13) zabrani prodaju i naloži uništavanje duvana za oralnu upotrebu i nikotinskih vrećica (član 24. st. 7. i 8),

- 14) zabrani proizvodnju i prodaju i naloži uništavanje drugih proizvoda koji nose naziv ili logo proizvođača, odnosno naziv, logo ili drugu oznaku i oblik koji podsjeća na duvan, duvanske i ostale proizvode za pušenje (član 24. stav 6),
 - 15) zabrani prodaju i poklanjanje duvana, duvanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje i uređaja za konzumaciju grijanog duvanskog proizvoda licima mlađim od 18 godina (član 25. stav 1),
 - 16) zabrani angažovanje lica mlađih od 18 godina za prodaju ili poklanjanje duvana, duvanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje i uređaja za konzumaciju grijanog duvanskog proizvoda (član 25. stav 2),
 - 17) naloži postavljanje upozorenja o zabrani prodaje duvana, duvanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje licima mlađim od 18 godina, na prodajnim mjestima (član 25. stav 3),
 - 18) zabrani prodaju slatkiša, igračaka i drugih proizvoda namijenjenih djeci koji oblikom ili izgledom podsjećaju na duvan, duvanski proizvod ili ostali proizvod za pušenje (član 25. stav 5),
 - 19) zabrani ili naloži preduzimanje i drugih mjera u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim aktima donesenim na osnovu ovog zakona.
- (2) Troškove uništavanja duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje, čija je prodaja rješenjem inspektora zabranjena, snosi proizvođač, uvoznik ili drugo lice kod koga su proizvodi zatečeni.

Ovlašćenje prosvjetne inspekcije

Član 32.

U obavljanju nadzora, prosvjetni inspektor je ovlašćen da naloži vaspitno-obrazovnim ustanovama da se na vidna mjesta postave posteri i drugi vizuelni informativno-edukativni materijali sa upozorenjima o štetnosti pušenja i zabrani upotrebe duvana, duvanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje licima mlađim od 18 godina (član 26).

GLAVA IX

KAZNENE ODREDBE

Prekršaji

Član 33.

(1) Novčanom kaznom od 20.000 KM do 40.000 KM kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

1) proizvede ili prodaje duvan, duvanske proizvode i ostale proizvode za pušenje čiji sastav ne odgovara odredbama ovog zakona i podzakonskim aktima donesenim na osnovu njega (član 8),

2) ne obavlja propisano laboratorijsko ispitivanje cigareta (član 8. st. 2, 3. i 4),

3) ne obavještava Komisiju o svakoj promjeni sastava duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje (član 8. stav 7),

4) Komisiji, u skladu sa rokom, ne dostavi potpun i tačan godišnji izvještaj sa spiskom svih sastojaka sa količinama i toksikološkim podacima, po svakoj vrsti i tipu duvanskog i ostalih proizvoda za pušenje, osim elektronske cigarete (član 10),

5) Komisiji, u skladu sa rokom, ne dostavi potpune i tačne informacije o novim duvanskim i novim ostalim proizvodima za pušenje (član 11),

6) Komisiji, u skladu sa rokom, ne dostavi potpune i tačne podatke o elektronskim cigaretama i posudama za ponovno punjenje (član 12),

7) proizvede ili prodaje elektronsku cigaretu ili posudu za ponovno punjenje čiji sastav ne odgovara odredbama ovog zakona ili uz koju nisu priložena propisana uputstva i upozorenja (čl. 13. i 18),

8) proizvede ili prodaje biljni proizvod za pušenje, a Komisiji u skladu sa rokom ne dostavi potpun i tačan popis svih sastojaka i njihovih količina po robnoj marki i tipu koji se koriste u proizvodnji biljnog proizvoda za pušenje (član 14),

9) proizvede ili prodaje duvanski proizvod koji ne sadrži propisana zdravstvena upozorenja (član 16),

10) proizvede ili prodaje elektronsku cigaretu ili posudu za ponovno punjenje koja ne sadrži propisana obilježja (član 18),

11) proizvede ili prodaje biljni proizvod za pušenje koji ne sadrži propisana obilježja (član 19),

12) proizvede ili prodaje duvanski proizvod čije pakovanje nije u skladu sa odredbama ovog zakona (čl. 15. i 20),

13) naruči ili vrši reklamiranje, promovisanje, sponzorisanje ili drugu sličnu aktivnost koja se odnosi na duvan, duvanske i ostale proizvode za pušenje i uređaje za konzumaciju grijanog duvanskog proizvoda (čl. 21. i 22),

14) prodaje duvan, duvanske i ostale proizvode za pušenje i uređaje za konzumaciju grijanog duvanskog proizvoda u trgovinskim i ugostiteljskim objektima koji se nalaze u prostoru koji funkcionalno pripada zdravstvenoj, vaspitno-obrazovnoj, sportsko-rekreativnoj ustanovi i ustanovi kulture, odnosno prodaje izvan originalnog i zatvorenog pakovanja (član 23. stav 7),

15) prodaje duvan, duvanske i ostale proizvode za pušenje i uređaje za konzumaciju grijanog duvanskog proizvoda putem automata, na način da ih kupac može sam uzeti, na pokretnom stolu, stalku ili sličnom improvizovanom objektu, putem interneta ili ih nepropisno izloži u prodajnom objektu (član 23. st. 1, 2, 3, 4. i 5),

16) prodaje cigarete u rinfuzi, pojedinačno ili u pakovanju manjem od 20 komada, izvan originalnog pakovanja proizvođača ili u otvorenom pakovanju, nudi u razmjenju, prodaju, odnosno poklanja druge proizvode u kombinaciji sa duvanom, duvanskim i ostalim proizvodima za pušenje (član 24. st. 1, 2, 3, 4. i 5),

17) proizvodi ili prodaje druge proizvode koji nose naziv ili logo proizvođača ili bilo koji znak prepoznatljivosti duvana, duvanskog ili ostalih proizvoda za pušenje (član 24. stav 6),

18) prodaje duvan za oralnu upotrebu (član 24. stav 7),

19) prodaje nikotinske vrećice koje sadrže više od 17 mg nikotina (član 24. stav 8),

20) prodaje ili poklanja duvan, duvanske i ostale proizvode za pušenje i uređaje za konzumaciju grijanog duvanskog proizvoda licima mlađim od 18 godina ili za prodaju angažuje lica mlađa od 18 godina, odnosno prodaje druge proizvode namijenjene djeci koja imaju oblik duvanskog ili ostalih proizvoda za pušenje (član 25).

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se odgovorno lice u pravnom licu, novčanom kaznom od 3.000 KM do 6.000 KM.

(3) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se preduzetnik, novčanom kaznom od 3.000 KM do 6.000 KM.

(4) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se fizičko lice, novčanom kaznom od 300 KM do 600 KM.

(5) Za prekršaj iz stava 1. t. 1), 7), 9), 10), 12), 16), 17) i 18) ovog člana sud, na prijedlog inspektora, može pravnom licu ili preduzetniku izreći zaštitnu mjeru zabrane obavljanja djelatnosti, u trajanju do šest mjeseci.

(6) Novčanom kaznom od 3.000 KM do 6.000 KM kazniće se odgovorno lice u organu uprave ili javnom preduzeću koje odobri postavljanje reklame za duvan, duvanski i ostali proizvod za pušenje i uređaj za konzumaciju grijanog duvanskog proizvoda.

Prekršaji

Član 34.

Novčanom kaznom od 1.000 KM do 2.000 KM kazniće se za prekršaj fizičko lice ako puši duvan, duvanske i ostale proizvode za pušenje u zatvorenom javnom prostoru (član 5).

Prekršaji

Član 35.

(1) Novčanom kaznom od 3.000 KM do 6.000 KM kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

1) u zatvorenim prostorima u kojima je zabranjeno pušenje ne postavi vidno upozorenje o zabrani pušenja (član 6. stav 2),

2) postavi pepeljare i druge posude namijenjene za odlaganje pepela u javnom prostoru na kojem je po ovom zakonu pušenje zabranjeno (član 6. stav 3),

3) prostoriju za pušenje odredi suprotno ovom zakonu i Pravilniku o uslovima za određivanje posebne prostorije za pušenje (član 7),

4) na prodajnom mjestu ne postavi vidno upozorenje o zabrani prodaje duvana, duvanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje licima mlađim od 18 godina (član 25. stav 3).

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se odgovorno lice u pravnom licu, novčanom kaznom od 1.000 KM do 2.000 KM.

(3) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se preduzetnik, novčanom kaznom od 1.000 KM do 2.000 KM.

GLAVA X

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Početak primjene propisa

Član 36.

(1) Privredna društva i preduzetnici dužni su da svoja opšta akta i poslovanje usklade sa odredbama ovog zakona najkasnije u roku od šest mjeseci od dana njihovog stupanja na snagu.

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, odredba člana 23. stav 4. ovog zakona primjenjivaće se po isteku godine dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(3) Industrija duvana je obavezna da svoj rad i poslovanje uskladi s odredbama ovoga zakona u roku od šest mjeseci od dana njihovog stupanja na snagu.

(4) Zdravstvene ustanove na sekundarnom i tercijarnom nivou zdravstvene zaštite iz oblasti psihijatrije i forenzičke psihijatrije i palijativne njege i kazneno-popravne ustanove koje određuju prostoriju za pušenje dužne su da usklade uslove u prostoriji sa pravilnikom iz člana 7. ovog zakona, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu pravilnika.

(5) Duvanski proizvodi označeni u skladu sa Pravilnikom o označavanju pakovanja duvanskih proizvoda („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 125/11) mogu ostati u prodaji najduže šest mjeseci od dana stupanja na snagu pravilnika iz člana 16. stav 5. ovog zakona.

(6) Privredna društva i preduzetnici dužni su da oznake o zabrani pušenja i zabrani prodaje duvana, duvanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje usklade u roku od tri mjeseca od dana donošenja pravilnika iz člana 24. stav 9. ovog zakona.

Donošenje podzakonskih akata

Član 37.

Ministar će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti pravilnike o:

- 1) uslovima za određivanje prostorije namijenjene za pušenje i prostora u kojem je dozvoljeno pušenje (član 7),
- 2) sadržaju i načinu izvještavanja u vezi sa duvanskim proizvodima, ostalim i novim proizvodima za pušenje (član 14. stav 4),
- 3) o sadržaju i načinu označavanja duvanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje (član 16. stav 5),
- 4) obliku i sadržaju oznaka o zabrani prodaje i zabrani pušenja (član 24. stav 9).

Prestanak važenja propisa

Član 38.

(1) Stupanjem na snagu odredaba glava V, VI i VII i člana 29. st. 1. i 2, člana 30. st. 4. i 7, člana 31. stav 1. t. 9), 10,) 11), 12), 13), 14), 15), 16), 17), 18) i 19), člana 32, člana 33. stav 1. t. 14), 15), 16), 17), 18), 19), 20) i 21) i st. 2, 3, 4, 5. i 6, člana 35. stav 1. tačka 3) i st. 2. i 3. ovog zakona prestaju da važe:

- 1) Zakon o zabrani reklamiranja duvana i duvanskih proizvoda („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 46/04, 74/04, 96/05 i 92/09),
- 2) Zakon o zabrani prodaje duvana i duvanskih proizvoda licima mlađim od 18 godina („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 46/04, 74/04, 96/05 i 92/09).

(2) Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o zabrani pušenja na javnim mjestima („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 46/04, 74/04 i 92/09).

Stupanje na snagu

Član 39.

Ovaj zakon se objavljuje u „Službenom glasniku Republike Srpske“, a stupa na snagu 1. avgusta 2026. godine, izuzev odredaba glava V, VI i VII, člana 29. st. 1. i 2, člana 30. st. 4. i 7, člana 31. stav 1. t. 9), 10,) 11), 12), 13), 14), 15), 16), 17), 18) i 19), člana 32, člana 33. stav 1. t. 14), 15), 16), 17), 18), 19) i 20), člana 35. stav 1. tačka 3) i st. 2. i 3. ovog zakona koji stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja ovog zakona.

Broj:
Datum:

**PREDSJEDNIK
NARODNE SKUPŠTINE**

Nenad Stevandić

OBRAZLOŽENJE
PRIJEDLOGA ZAKONA O ZAŠTITI ZDRAVLJA STANOVNIŠTVA OD
DUVANSKIH I OSTALIH PROIZVODA ZA PUŠENJE

I USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o zaštiti zdravlja stanovništva od duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje sadržan je u Amandmanu XXXII na član 68. t. 12. i 18. Ustava Republike Srpske, prema kojem Republika, između ostalog, uređuje i zdravstvo i druge odnose od interesa za Republiku, u skladu sa Ustavom Republike Srpske.

Članom 70. stav 1. tačka 2. Ustava Republike Srpske propisano je da Narodna skupština Republike Srpske donosi zakone, druge propise i opšte akte.

II USKLADENOST SA USTAVOM, PRAVNIM SISTEMOM I PRAVILIMA ZA IZRADU ZAKONA I DRUGIH PROPISA REPUBLIKE SRPSKE

Prema Mišljenju Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo broj: 22.04.020-3413/25 od 2. decembra 2025. godine, ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u Amandmanu XXXII t. 12. i 18. na član 68. Ustava Republike Srpske, prema kojem Republika, između ostalog, uređuje i obezbjeđuje zdravstvo, kao i druge odnose od interesa za Republiku Srpsku. Takođe, ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je i u članu 70. stav 1. tačka 2. Ustava Republike Srpske, kojim je utvrđeno da Narodna skupština Republike Srpske donosi zakone.

Obrađivač ovog zakona je, u skladu sa članom 41. stav 1. tačka 5) Pravila za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/14), naveo razloge za donošenje ovog zakona. Prema navodima obrađivača osnovi cilj donošenja ovog zakona je zaštita zdravlja stanovništva Republike Srpske od duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje, kao i podizanje svijesti o štetnosti pušenja.

Narodna skupština Republike Srpske je na Petnaestoj redovnoj sjednici, održanoj 3. jula 2025. godine, razmatrala i usvojila Nacrt zakona o zaštiti zdravlja stanovništva od duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje i istovremeno odlučila da se Zakon uputi na javnu raspravu jer se navedenim zakonom uređuju pitanja koja su od posebnog značaja za građane. Obrađivač ovog zakona je, u skladu sa članom 41. stav 2. Pravila za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske, naveo razlike Prijedloga u odnosu na Nacrt zakona. Izmjene Prijedloga u odnosu na Nacrt zakona rezultat su prihvaćenih primjedaba i sugestija sa Javne rasprave. U Obrazloženju Prijedloga zakona obrađivač je detaljno obrazložio sve razlike u zakonskim rješenjima u tekstu Prijedloga u odnosu na Nacrt zakona. Najznačajnije izmjene u Prijedlogu zakona su, između ostalog, izmjena sastava Komisije za kontrolu duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje u Republici Srpskoj i to u smislu da su na prijedlog Ministarstva unutrašnjih poslova i Udruženja poslodavaca u sastav Komisiji dodati i članovi koji se imenuju na prijedlog Ministarstva unutrašnjih poslova, odnosno privrednog sektora. Takođe, jedna od krupnijih izmjena odnosi se na preciziranje odgovornosti u smislu da prekršajnu odgovornost za kršenje zabrane pušenja u zatvorenim prostorima snosi fizičko lice koje tu zabarnu ne poštuje.

Republički sekretarijat za zakonodavstvo uputio je sugestiju obrađivaču Zakona koja se odnosila na terminološko usklađivanje teksta Prijedloga zakona sa Zakonom o trgovini („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 105/19).

Obrađivač je upućenu sugestiju prihvatio i ugradio u tekst Prijedloga zakona.

U skladu sa članom 36. stav 1. tačka 9) Poslovnika o radu Vlade Republike Srpske i Smjernicama za konsultacije u izradi propisa i drugih opštih akata („Službeni glasnik

Republike Srpske“, broj 86/22), obrađivač je u Obrazloženju Zakona naveo da je tekst Zakona bio objavljen na internet stranici Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite, na veb-aplikaciji eKonsultacije i upućen zainteresovanim subjektima, kao i da su sve dostavljene primjedbe koje su bile opravdane, konstruktivne i ocijenjene da doprinose ostvarivanju cilja Zakona, prihvaćene.

Budući da je predmetni zakon usaglašen sa Ustavom, pravnim sistemom Republike Srpske i Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske, mišljenje Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo je da se Prijedlog zakona o zaštiti zdravlja stanovništva od duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje može uputiti dalje na razmatranje.

III USKLAĐENOST SA PRAVNIM PORETKOM EVROPSKE UNIJE

Prema Mišljenju Ministarstva za evropske integracije i međunarodnu saradnju broj: 17.03-020-3432/25 od 2. decembra 2025. godine, a nakon uvida u propise Evropske unije i analize Prijedloga zakona o zaštiti zdravlja stanovništva od duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje, ustanovljeno je da postoje sekundarni obavezujući izvori prava EU koji su relevantni za predmet uređivanja dostavljenog nacarta. To su: Direktiva 2014/40/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 3. aprila 2014. godine o usklađivanju zakona i drugih propisa država članica o proizvodnji, predstavljanju i prodaji duvanskih i srodnih proizvoda i o stavljanju izvan snage Direktive 2001/37/EZ; Direktiva 2010/13/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 10. marta 2010. godine o koordinaciji određenih odredaba utvrđenih zakonima i drugim propisima u državama članicama o pružanju audio-vizualnih medijskih usluga (Direktiva o audio-vizualnim medijskim uslugama); Direktiva 2003/33/EZ o usklađivanju zakona i drugih propisa država članica o oglašavanju i sponzorisanoj duvanskih proizvoda. Osim obavezujućih sekundarnih izvora prava korišćeni su i neobavezujući sekundarni izvori prava EU: Preporuka Savjeta od 3. decembra 2024. godine o životnoj sredini bez duhanskog dima i aerosola kojom se zamjenjuje Preporuka Savjeta 2009/C 296/02 i Preporuka Savjeta Evropske unije 2003/54/EZ od 2. decembra 2002. godine o prevenciji pušenja i inicijativama za poboljšanje kontrole duvana.

Uzevši u obzir sve prethodno navedeno, potvrđuje se ocjena naznačena u Izjavi o usklađenosti „djelimično usklađen“.

IV RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Očekuje se da će se donošenjem ovog zakona, koji doprinosi unapređenju zdravlja stanovništva u Republici Srpskoj, kroz zaštitu zdravlja stanovništva od duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje obezbijediti podizanje svijesti i promjene ponašanja i praksi u vezi sa štetnošću pušenja. Pravo svakog građanina jeste da bude informisan o zdravstvenim posljedicama pušenja i izlaganja duvanskom dimu u svojoj okolini. Takođe, pravo svakog građanina je da živi i radi u okolini bez duvanskog dima. Odgovornost zakonodavca je da zaštiti zdravlje stanovništva i preduzme sve zakonske, administrativne i izvršne mjere kako bi se eliminisalo štetno djelovanje po zdravlje svih oblika izloženosti duvanskom i ostalom proizvodu za pušenje. Shodno navedenom, ovaj zakon se predlaže u skladu sa sljedećim:

- prirodno pravo svakog građanina u Republici Srpskoj na čist vazduh jer svi, a posebno djeca i mladi, imaju pravo da se zaštite od uticaja posrednog udisanja duvanskog dima,
- potreba zaštite životne sredine i prava građana na zdravu životnu sredinu,
- opredjeljenje nadležnih organa i institucija u Republici Srpskoj da se kroz multisektorsku saradnju utvrde mjere radi promovisanja i podrške prestanku pušenja, kao i smanjenju potrošnje duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje,

- sprovođenje mjera usmjerenih na smanjenje ponude duvana i potražnje za duvanom putem informisanja, edukacije i jačanja javne svijesti o štetnosti duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje,
- opredjeljenosti institucija i ustanova u Republici Srpskoj da se odnosi sa duvanskom industrijom regulišu na transparentan način radi zaštite zdravlja stanovništva u Republici Srpskoj.

Ovaj zakon se donosi i u skladu sa Politikom unapređenja zdravlja stanovništva Republike Srpske do 2020. godine, usvojenom Odlukom Vlade Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 92/12) i Akcionim planom za prevenciju i kontrolu nezaraznih bolesti u Republici Srpskoj za period od 2019. do 2026. godine (usvojen 19. decembra 2018. godine na 210. sjednici Vlade Republike Srpske). Politika unapređenja zdravlja stanovništva Republike Srpske do 2020. godine u svom prioritarnom pravcu unapređenja kontrole zaraznih i nezaraznih bolesti i zdravstvene bezbjednosti navodi da će se intenzivirati aktivnosti na ovom polju, između ostalog, sprovođenjem Političke deklaracije, sa sastanka na visokom nivou Skupštine Ujedinjenih nacija, o prevenciji i kontroli nezaraznih bolesti, Globalne strategije o dijeti, fizičkoj aktivnosti i zdravlju, Globalne strategije za redukciju štetne upotrebe alkohola i Evropske strategije za prevenciju i kontrolu nezaraznih bolesti, kao i promovisanja zdravih izbora kroz formulaciju i dizajn produkata, regulisanje marketinga, akciza i poreza i edukaciju potrošača.

U okviru saradnje sa Svjetskom zdravstvenom organizacijom, Republika Srpska je kroz sprovođenje prioritarnog pravca Politike koji se odnosi na kontrolu zaraznih i nezaraznih bolesti i unapređenje zdravstvene bezbjednosti, prihvatila i intenziviranje aktivnosti na sprovođenju Okvirne konvencije SZO. Jedna od aktivnosti preporučenih u Akcionom planu za prevenciju i kontrolu nezaraznih bolesti u Republici Srpskoj za period od 2019. do 2026. godine je: „osnažiti primjenu Okvirne konvencije SZO o kontroli duvana (WHO FCTC) u Republici Srpskoj“. Zakon se donosi i u skladu sa Okvirnom konvencijom o kontroli duvana Svjetske zdravstvene organizacije, koja je ratifikovana 2009. godine, Odlukom o ratifikaciji Okvirne konvencije o kontroli duvana („Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori“, broj 4/09).

Očekuje se da će se donošenjem zakona unaprijediti zdravlje stanovništva u Republici, time će se omogućiti i zaštita zdravlja stanovništva od duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje licima koja ne koriste duvan i duvanske proizvode, kao i licima koja ih koriste, a pružiće im se i podrška da prestanu sa pušenjem duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje.

V OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Članom 1. ovog zakona uređuje se predmet Zakona.

Članom 2. ovog zakona definišu se pojmovi koji se koriste u ovom zakonu.

Članom 3. ovog zakona navodi se obaveza donošenja planskog dokumenta u oblasti zaštite zdravlja stanovništva od duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje, te načini imenovanja, sastav i zadaci Komisije za kontrolu duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje.

Članom 4. ovog zakona definišu se proizvođač i uvoznik duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje.

Odbredbama čl. 5. do 7. ovog zakona zabranjuje se pušenje duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje na javnim mjestima, obezbjeđuje sprovođenje zabrane pušenja, te se navode izuzeci od zabrane pušenja u zatvorenim javnim prostorima.

Odbredbama čl. 8. do 14. ovog zakona propisuje se laboratorijsko ispitivanje proizvoda za pušenje i izvještavanje Komisije o duvanskim i ostalim proizvodima za pušenje, elektronskoj cigareti, novim i biljnim proizvodima za pušenje.

Odredbama čl. 15. do 20. ovog zakona definiše se način označavanja i pakovanja duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje.

Odredbama čl. 21. i 22. ovog zakona propisuju se mjere koje se odnose na zabranu reklamiranja, promocije i sponzorisanja duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje.

Odredbama čl. 23. do 25. ovog zakona navode se ograničenja prodaje duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje.

Odredbama čl. 26. do 28. ovog zakona definišu se mjere u vezi sa edukacijom i obavještavanjem koje se odnosi na prevenciju upotrebe duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje i odnos Vlade Republike Srpske i ostalih organa državne uprave, sa jedne strane, i industrije duvana, s druge strane.

Odredbama čl. 29. do 32. ovog zakona definiše se nadzor nad ovim zakonom.

Odredbama čl. 33. do 35. ovog zakona propisuju se kaznene odredbe koje se odnose na nepoštivanje Zakona.

Odredbama čl. 36. do 39. ovog zakona navode se prelazne i završne odredbe Zakona.

VI RAZLIKE PRIJEDLOGA U ODNOSU NA NACRT ZAKONA

Narodna skupština Republike Srpske je na Petnaestoj redovnoj sjednici, održanoj 3. jula 2025. godine, razmatrala i usvojila Nacrt zakona o zaštiti zdravlja stanovništva od duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje i istovremeno odlučila da se zakon uputi na javnu raspravu jer se navedenim zakonom uređuju pitanja koja su od posebnog značaja za građane i o kojima je neophodno da se konsultuju organi i organizacije, naučne i stručne institucije i zainteresovani građani. Za organizovanje i sprovođenje javne rasprave zaduženo je Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite u Vladi Republike Srpske.

Nacrt zakona podržali su narodni poslanici. Prijedloge i sugestije koji su izneseni na održanoj javnoj raspravi obrađivač Zakona je posebno razmotrio i određene primjedbe ugradio u tekst Prijedloga zakona.

Obrađivač Zakona je razmotrio primjedbe i sugestije koje su date na javnim raspravama održanim u Bijeljini, Istočnom Sarajevu i Banjoj Luci.

Na osnovu dodatne analize Nacrta zakona, a s ciljem izrade kvalitetnog zakonskog rješenja, nakon sprovedenih javnih rasprava o Nacrtu zakona, u nastavku su najvažnije razlike Prijedloga u odnosu na Nacrt zakona, sa obrazloženjima:

- u članu 2. Prijedloga zakona izmijenjena je tačka 16) radi usklađivanja sistematike materije; tačka 17) na način da je obuhvaćen i biljni proizvod za zagrijavanje čime je prihvaćen prijedlog kompanije „Japan Tobacco“ sa javne rasprave. Na prijedlog JZU Instituta za javno zdravstvo Republike Srpske dodate su t. 20) i 22) s ciljem normiranja pojmova „elektronske cigarete bez nikotina“ i „posude za punjenje bez nikotina“, zatim tačka 30) kojom se definiše pojam „stvaranje zavisnosti“, tačka 34) kojom se definiše „karakteristična (svojstvena) aroma“, tačka 35) kojom se definiše „maksimalna vrijednost“, tačka 47) kojom se definiše „maloprodajni objekat“. Dopunjeni pojmovi su usklađeni sa Direktivom 2014/40/EU Evropskog parlamenta i Savjeta o proizvodnji, predstavljanju i prodaji duvanskih i srodnih proizvoda.
- u članu 3. Prijedloga zakona u stavu 2. mijenja se sastav Komisije, te se dodaju imenovana lica od strane Ministarstva unutrašnjih poslova u Vladi Republike Srpske i predstavnik privrednog sektora, čime je prihvaćen prijedlog Ministarstva unutrašnjih poslova u Vladi Republike Srpske i Udruženja poslodavaca turizma i ugostiteljstva Republike Srpske.
- u članu 4. mijenjaju se st. 1. i 4. čime se prihvata prijedlog kompanije „Japan Tobacco“ sa javne rasprave.
- u članu 7. brišu se st. 3, 5. i 6. čime se prihvata prijedlog Udruženja poslodavaca turizma i ugostiteljstva Republike Srpske. Udruženje poslodavaca turizma i

ugostiteljstva Republike Srpske (HORECA) izražava spremnost da primijeni nultu toleranciju za pušenje u ugostiteljskim objektima, umjesto da se ispunjavaju dodatni uslovi, jer su predloženi izuzeci veoma složeni za sprovođenje i finansijski zahtjevni za ugostiteljski sektor, a ne doprinose na adekvatan način zaštiti zdravlja građana, što je cilj zakona. Takođe, ovim se prihvata i prijedlog udruženja PROI.

- u članu 9. dodaju se st. 1, 2. i 3. na prijedlog JZU Instituta za javno zdravstvo Republike Srpske radi usklađivanja sa Direktivom 2014/40/EU Evropskog parlamenta i Savjeta o proizvodnji, predstavljanju i prodaji duvanskih i srodnih proizvoda.
- u Glavi IV Pakovanje i označavanje izvršene su izmjene čime je prihvaćen prijedlog udruženja PROI.
- u članu 23. izmijenjen je stav 3, a dodat je stav 4, na način da je izvršeno preciznije definisanje izlaganja duvanskih proizvoda, čime je usvojen fleksibilniji pristup u vezi sa izlaganjem jer veliki broj privrednih subjekata ostvaruje značajnu finansijsku korist kroz izlaganje. Ovim su prihvaćeni prijedlozi sa javne rasprave koje su iznijeli Udruženje poslodavaca turizma i ugostiteljstva Republike Srpske (HORECA) i Udruženje trgovaca Republike Srpske.
- U članu 24. stav 8. dozvoljava se prodaja nikotinskih vrećica ako ne sadrže više od 17 mg nikotina, čime se prihvata prijedlog koji je iznesen na javnoj raspravi od strane Udruženja trgovaca Republike Srpske, Glas Srpski – trgovina a. d, te kompanija „Japan Tobacco“, „Philip Morris“ i „British American Tobacco“.
- u članu 34. izvršena je izmjena na način da teret odgovornosti sada snosi fizičko lice za nepoštovanje odredbe 5. zakona (pušenje u zatvorenom javnom prostoru). Navedenom izmjenom je prihvaćen prijedlog Udruženja poslodavaca turizma i ugostiteljstva Republike Srpske (HORECA), prema kojem kaznene mjere treba da se primjenjuju isključivo prema fizičkim licima koja prekrše zabranu, a ne prema ugostiteljima i pružaocima usluga koji uredno postupaju po zakonu. Na taj način postiže se cilj zakona – promjena ponašanja pojedinca, a ne dodatno opterećenje privrednih subjekata.

Prijedlogom zakona izvršena su određena poboljšanja tehničke prirode pojedinih članova koji su bili utvrđeni Nacrtom zakona.

VII PROCJENA UTICAJA ZAKONA, DRUGIH PROPISA I OPŠTIH AKATA NA UVOĐENJE NOVIH, IZMJENU ILI UKIDANJE POSTOJEĆIH FORMALNOSTI KOJE OPTEREĆUJU PRIVREDNO POSLOVANJE

Uvidom u Prijedlog zakona o zaštiti zdravlja stanovništva od duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje i Obrazac 1. procjene uticaja zakona, Ministarstvo privrede i preduzetništva u Mišljenju broj: 18.06-322-318/25 od 3. decembra 2025. godine konstatuje da je obrađivač sproveo sljedeće metodološke korake procjene uticaja propisa:

Prijedlog zakona planiran je Programom rada Vlade Republike Srpske za 2025. godinu i Programom rada Narodne skupštine Republike Srpske za 2025. godinu. Prijedlog zakona je u skladu sa Ciljevima održivog razvoja, odnosno sa Ciljem 3 – Dobro zdravlje. Prijedlog zakona donesen je u skladu sa Politikom unapređenja zdravlja stanovništva Republike Srpske do 2020. godine, Akcionim planom za prevenciju i kontrolu nezaraznih bolesti u Republici Srpskoj za period od 2019. do 2026. godine, te Okvirnom konvencijom o kontroli duvana Svjetske zdravstvene organizacije, koja je ratifikovana 2009. godine.

U vezi s problemom koji se želi riješiti, obrađivač navodi da je pravo svakog građanina da bude informisan o zdravstvenim posljedicama pušenja i izlaganja duvanskom dimu u svojoj okolini, te da živi i radi u okolini bez duvanskog dima. Obrađivač navodi da će Prijedlog zakona doprinijeti unapređenju zdravlja, te podizanju svijesti stanovništva u vezi sa štetnošću pušenja. Shodno navedenom, ovim prijedlogom zakona pokazana je i

opredijeljenost institucija i ustanova u Republici Srpskoj da se odnosi sa duvanskom industrijom regulišu na transparentan način u cilju zaštite zdravlja stanovništva u Republici Srpskoj.

Obrađivač navodi da je opšti cilj donošenja Prijedloga zakona unapređenje zdravlja stanovništva u Republici Srpskoj. Posebni ciljevi su:

- Smanjiti broj aktivnih i pasivnih pušača kroz propisivanje odgovarajućih mjera za zabranu i ograničenje upotrebe duvana, duvanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje;
- Osigurati preventivnu zaštitu stanovništva od duvana, duvanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje kroz sprovođenje mjera prevencije i aktivnosti u vaspitno-obrazovnim ustanovama, te kroz jačanje javne svijesti i bolje informisanje;
- Posebna zaštita maloljetnih lica i djece od duvana, duvanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje.

Kod utvrđivanja opcija za postizanje ciljeva, utvrđeno je da je regulatorna promjena najbolja opcija za postizanje definisanih ciljeva.

U vezi sa uticajem na javne budžete, obrađivač navodi da se ne očekuju povećani troškovi za organe vlasti koji će biti nadležni za sprovođenje ovog prijedloga zakona budući da će nadležnost za kontrolu sprovođenja biti povjerena postojećim inspekcijskim organima, bez osnivanja novih. Međutim, obrađivač ističe da se Prijedlogom zakona predviđa osnivanje Komisije za kontrolu duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje, te da je za osiguranje isplate naknade za rad članovima Komisije potrebno obezbijediti dodatna sredstva u budžetu Republike Srpske (u periodu od 2026 do 2028. godine, iz budžeta Republike Srpske, biće potrebno izdvojiti sredstva u iznosu od 59.000 KM). Prilikom sagledavanja dugoročnih efekata primjene ovog zakona, obrađivač navodi da se zbog očekivanog smanjenja broja pušača, može predvidjeti i smanjenja poreskih prihoda, posebno po osnovu akciza i PDV-a. S druge strane, Prijedlog zakona može imati i pozitivne efekte na budžet, jer se zbog očekivanog smanjenja broja pušača, smanjuju troškovi koji bi se izdvajali za zdravstvenu zaštitu pušača, povećava se produktivnost radnika, a što u konačnici dovodi i do povećanja poreskih prihoda. Takođe, obrađivač navodi da će sredstva prikupljena od izricanja propisanih prekršajnih sankcija fizičkim i pravnim licima, zbog nepoštovanja odredaba ovog zakona, predstavljati prihod budžeta Republike Srpske.

U vezi sa uticajem na poslovanje, obrađivač je naveo da se Prijedlogom zakona uspostavljaju određene obaveze za poslovne subjekte, ali procjenjuje da će troškovi biti razumni i da neće predstavljati značajno opterećenje. Obrađivač ističe da Prijedlog zakona neće imati nikakvih negativnih efekata na većinu poslovnih subjekata (uključujući mala i srednja preduzeća). Za najveći broj privrednih subjekata jedini izdatak će biti isticanje znaka zabrane pušenja, što neće predstavljati značajan trošak. Takođe, iskustva iz drugih zemalja i uporedne studije ukazuju na to da zabrana duvanskog dima u javnim prostorima nije imala negativne efekte po prihode i profitabilnost sektora ugostiteljstva. Kako bi se omogućilo građanima i poslovnim subjektima da se na pravi način upoznaju i prilagode odredbama Prijedloga zakona, propisano je da se odredbe koje su u vezi sa zabranom pušenja na javnim mjestima počnu primjenjivati šest mjeseci od dana objavljivanja ovog zakona u „Službenom glasniku Republike Srpske“. Obrađivač smatra da je na ovaj način ostavljen dovoljno dug period u kojem je moguće prilagoditi svoje poslovanje odredbama Prijedloga zakona, a sve u cilju unapređenja zdravlja i kvaliteta života svih građana Republike Srpske. Odredbe Prijedloga zakona usaglašene su sa relevantnim propisima Evropske unije, tako da proizvođači i trgovci duvanskim i ostalim proizvodima za pušenje neće imati posebne dodatne troškove, budući da će biti u obavezi da zahtjeve iz Zakona ispune svakako ako posluju na tržištu Evropske unije. Obrađivač posebno ističe da u ovom trenutku nije moguće sa sigurnošću utvrditi cjelokupan uticaj ovog prijedloga zakona na poslovanje, već će ta mogućnost postojati tek u vremenu koje će uslijediti nakon početka primjene ovog zakona.

Prijedlogom zakona nisu propisane formalnosti za građane i poslovni sektor.

U vezi sa socijalnim uticajem, obrađivač navodi da se u cilju zaštite stanovništva Republike Srpske, Prijedlogom zakona na sveobuhvatan način uređuju mjere za zabranu i ograničenje upotrebe duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje. Poseban naglasak je stavljen na zaštitu maloljetnih lica. Prijedlogom zakona se zabranjuje određene materije u proizvodnji duvana, duvanskih i ostalih proizvoda (vitamini, arome i drugi aditivi) čijom bi se primjenom stvarala slika da se radi o manje štetnom ili čak korisnom proizvodu. Prijedlogom zakona zabranjuje se prodaja cigareta, duvana za samostalno motanje i grijanog duvanskog proizvoda sa karakterističnom aromom, a posebna pažnja je data i propisivanju aditiva koji mogu biti sadržani u cigaretama i duvanu za motanje, a sve u cilju bolje zaštite zdravlja stanovništva. S tim u vezi je i precizno propisivanje izgleda i sadržaja pakovanja ne samo cigareta, već i bezdimnih duvanskih proizvoda, elektronskih cigareta, posuda za ponovno punjenje, te biljnih proizvoda za pušenje, odnosno zagrijavanje. Takođe, odredbe zakona kojima se zabranjuje promovisanje duvanskih proizvoda, odnosno reklamiranje i sponzorisanje duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje kao i ograničavanje njihove prodaje treba da doprinese boljoj zaštiti zdravlja stanovništva. Obradivač navodi da je prema važećim propisima pušenje bilo zabranjeno samo u određenim javnim prostorima. U zatvorenim prostorima su bile dozvoljene prostorije za pušenje, koje nisu bile jasno definisane, što je u praksi omogućavalo da se u ugostiteljskom objektu kao nepušački prostor odredi daleko manji prostor od prostora za pušače i da se u njega ulazi kroz prostoriju za pušenje. Time su nepušači bez svoje volje, bili izloženi duvanskom dimu. Ovim prijedlogom zakona zabranjeno je pušenje u svim zatvorenim javnim prostorima, čime se ostvaruje adekvatna zaštita nepušača od duvanskog dima. Indirektno se štiti i zdravlje pušača, jer se zabranom pušenja na do sada dozvoljenim mjestima, smanjuje mogućnost konzumacije duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje. Očekuje se da će se donošenjem ovog zakona, obezbijediti podizanje svijesti, te promjena ponašanja i loših navika. Prijedlogom zakona dat je poseban značaj i mjerama prevencije, pa je predviđeno da se u okviru nastavnih planova i programa koje sprovode vaspitno-obrazovne ustanove uvrste teme iz oblasti prevencije upotrebe duvana, duvanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje, te da se na vidnom mjestu istaknu posteri ili drugi vizuelno informativno-edukativni materijali koji sadrže tekst ili slike koji ukazuju da je upotreba duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje, licima mlađim od 18 godina, zabranjena i štetna. Predavači, profesori i ostalo osoblje koje radi sa maloljetnicima, obavezni su da prijave kršenje odredbi Prijedloga zakona koje su u vezi sa zabranom prodaje duvana, duvanskih proizvoda i ostalih proizvoda za pušenje licima mlađim od 18 godina.

U vezi sa uticajem na životnu sredinu, obrađivač navodi da Prijedlog zakona nema direktan uticaj na životnu sredinu, ali da se stupanjem na snagu ovog zakona očekuje smanjenje broja lica koja konzumiraju duvan, duvanske i ostale proizvode za pušenje, a što će doprinijeti smanjenju zagađenja i poboljšanju kvaliteta vazduha.

U pogledu ostalih metodoloških koraka procjene uticaja propisa, utvrđeno je da su u izradi Prijedloga zakona sprovedene interresorne konsultacije, te da je Prijedlog zakona javno dostupan na sajtu Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite. Obradivač ističe da je procijenjeno da predmetni zakona ima značajan uticaj na javnost, te da je održana javna rasprava o Nacrtu zakona. Prijedloge i sugestije koji su izneseni na održanoj javnoj raspravi obrađivač zakona je posebno razmotrio, a opravdane primjedbe je uvrstio u tekst Prijedloga zakona.

Kada je u pitanju praćenje sprovođenja propisa, obrađivač ističe da upravni nadzor nad sprovođenjem ovog Prijedloga zakona vrši Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske, a inspeksijski nadzor vrši Republička uprava za inspeksijske poslove i posebne organizacione jedinice za obavljanje inspeksijskih poslova u gradskoj, odnosno opštinskoj upravi jedinica lokalne samouprave putem tržišnog inspektora, zdravstvenog inspektora, saobraćajnog inspektora, prosvjetnog inspektora i inspektora rada.

Komunalno-inspekcijski nadzor nad primjenom ovog zakona vrši komunalna policija. Nadzor nad primjenom odredaba zabrane pušenja u prostorima vjerskog, političkog i građanskog okupljanja, dvoranama i drugim prostorijama u kojima se vrše javna okupljanja, javne priredbe i drugi javni skupovi, kulturne i sportske manifestacije, takmičenja, rekreativne ili zabavne aktivnosti sprovode policijski službenici ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove. Obradivač navodi da je praćenje primjene ovog prijedloga zakona predviđeno i u okviru aktivnosti Komisije za kontrolu duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje u Republici Srpskoj. Obradivač zakona posebno ističe pokazatelje na osnovu kojih će se vrednovati efekti primjene zakona i to:

- broj lica koja su uspješno završila program odvikavanja od pušenja stanovništva koji provode timovi porodične medicine (prati se na osnovu izvještaja Instituta za javno zdravlje Republike Srpske),
- broj održanih edukacija za zaštitu zdravlja stanovništva od duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje (izvještaj podnosi Republički pedagoški zavod uz podršku Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske),
- broj sprovedenih inspekcijskih kontrola koje ukazuju na stepen provođenja zaštitnih mjera predviđenih ovim zakonom (na osnovu izvještaja Republičke uprave za inspekcijske poslove),
- podaci o smanjenju potražnje duvana i ilegalne trgovine duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje (Ministarstvo finansija u saradnji sa Upravom za indirektno oporezivanje).

Ministarstvo privrede i preduzetništva utvrdilo je da je obradivač, prilikom sprovođenja procjene uticaja propisa, postupio u skladu sa Odlukom o procjeni uticaja propisa.

VIII UČEŠĆE JAVNOSTI I KONSULTACIJE U IZRADI ZAKONA

Prilikom izrade ovog zakona ispunjeni su uslovi koji su propisani odredbama Smjernica za konsultacije u izradi propisa i drugih opštih akata („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 86/22). Procjena je da je Zakon od interesa za javnost, te je tekst Zakona objavljen na internet stranici Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite i na veb-aplikaciji eKonsultacije i upućen zainteresovanim subjektima, kao i da su sve dostavljene primjedbe koje su bile opravdane, konstruktivne i ocijenjene da doprinose ostvarivanju cilja Zakona, prihvaćene.

IX FINANSIJSKA SREDSTVA I EKONOMSKA OPRAVDANOST DONOŠENJA ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona potrebna su dodatna sredstva iz budžeta Republike Srpske koja se odnose na naknadu za rad članova Komisije za kontrolu duvana, duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje, koju rješenjem, a na prijedlog Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite, imenuje Vlada Republike Srpske.

Vezano za ekonomsku opravdanost donošenja Zakona, prema studiji koju je sproveo Ekonomski fakultet Univerziteta u Banjoj Luci „Ekonomski teret konzumiranja duvana, 2019“ procijenjeni su direktni troškovi pušenja (bolničko liječenje, lijekovi, tretmani), indirektni morbiditetni troškovi (izostanci s posla), te mortalitetni troškovi (izgubljena produktivnost zbog prerane smrti kao posljedice pušenja) u 2019. godini. Prilikom izrade studije korišćena je metodologija Svjetske zdravstvene organizacije.

Pušenje ostavlja ozbiljne posljedice na društvo. Ukupni ekonomski teret pušenja u Republici Srpskoj, procijenjen za 2019. godinu je 291.15 milion KM. Osnovne komponente ukupnih troškova pušenja:

- Direktni troškovi konzumiranja duvana su vrijednost dobara i usluga potrošenih na liječenje pušača od bolesti povezanih s pušenjem. Ovi troškovi su procijenjeni na iznos 223.41 milion KM.

- Indirektni morbiditetni troškovi pušenja su vrijednost izgubljene produktivnosti za zaposlene koji su bili bolesni ili radno nesposobni usljed bolesti povezanih sa pušenjem. Ovi troškovi su procijenjeni na iznos 20.14 KM.

- Indirektni mortalitetni troškovi pušenja predstavljaju vrijednost ljudskog života koji je izgubljen usljed prerane smrti izazvane posljedicama pušenja i procijenjeni su na 47.60 milion KM.

U skladu sa navedenim, predmetnim zakonom, radi zaštite zdravlja stanovništva od duvanskih i ostalih proizvoda za pušenje, utvrđuju se određene zabrane i ograničenja prodaje i upotrebe pojedinih duvanskih proizvoda, a koji prema Zakonu o akcizama u BiH predstavljaju predmet oporezivanja akcizom. Zabranama i ograničenjima sadržanim u odredbama ovog zakona doći će do smanjenja prodaje duvanskim proizvodima što direkto utiče na smanjenje prihoda od akciza. Učešće prihoda od akciza u ukupnim budžetskim prihodima iznosi oko 5% što ga čini značajnim budžetskim prihodom.

Takođe, treba naglasiti da će zabrana konzumiranja ovih proizvoda indirektno uticati na prihode ugostiteljskih i drugih objekata što će dovesti do smanjenja poreza koje ugostitelji imaju obavezu platiti.